

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа

«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»

ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

*періодичний
інформаційний
бюлетень*

**№ 12
2025**

УДК 001(4-6ЄС)

Ідентифікатор медіа R40-05189

ISSN 3041-1734 (online)

Редакційна рада: Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша

Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі : електронний інформаційний бюлетень // МОН України; ДНУ УкрІНТЕІ. – Київ : УкрІНТЕІ, 2025. – Вип. 12. – 43 с.

Електронний інформаційний бюлетень "Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі" – це результат щоденного моніторингу новин щодо інновацій, нових технологій, науково-дослідних та інноваційних проєктів, на виконання грантів від Європейської ради з питань досліджень, ініціативи МСП, змін законодавства в області науки, технологій та інноваційної діяльності за пріоритетними напрямками, актуальних подій.

Періодичність: щомісячно.

Рік заснування: 2017 р.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

IBAN: UA518201720313201001201097044 в УДКСУ у м. Києві,
код ЄДРПОУ 40814998, ПІН 408149926502, код платежу 25010100

З питань придбання:

тел: (044) 521-00-39, e-mail: uintei.info@gmail.com

Засновник: Державна наукова установа "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5332 від 12.04.2017 р.

Адреса редакції: 03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180

ЗМІСТ

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ	6
КОМІСІЯ ПРИЗНАЧИЛА ЧЛЕНІВ НОВОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ РАДИ (EIC)	6
ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ ЗАТВЕРДЖУЄ ОСНОВНУ РОБОЧУ ПРОГРАМУ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА" НА 2026–2027 РОКИ	6
МІНІСТРИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЄС ОКРЕСЛЮЮТЬ МАЙБУТНІ ПРІОРИТЕТИ	7
КОМІСІЯ ОГолошує ПРО СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЄВРОПИ	9
ЄС ТА ЯПОНІЯ УСПІШНО ЗАВЕРШИЛИ ПЕРЕГОВОРИ ЩОДО ПРОГРАМИ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА"	10
НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЄВРОПИ: РАДА ЗАКЛИКАЄ ДО ПРИСКОРЕНОГО ПЕРЕХОДУ ДО КЛІМАТИЧНО СТІЙКОЇ ТА ЦИРКУЛЯРНОЇ ЄВРОПИ ДО 2030 РОКУ	11
ПОЛЬЩА ДОЛУЧАЄТЬСЯ ДО UKRAINE2EU І НАДАЄ ПІДТРИМКУ У ПІДГОТОВЦІ УКРАЇНИ ДО ВСТУПУ В ЄС	12
КОМІСІЯ ПІДПИСАЛА КОНВЕНЦІЮ ПРО СТВОРЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ПРЕТЕНЗІЙ ЩОДО УКРАЇНИ ВІД ІМЕНІ ЄС	12
КОМІСІЯ ВЖИВАЄ ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧИСТОГО ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО АВТОМОБІЛЬНОГО СЕКТОРУ	13
РЕКОРДНЕ ФІНАНСУВАННЯ У 2026 РОЦІ СТИМУЛЮЄ ПРОСУВАННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОДУКЦІЇ, ОСКІЛЬКИ КОМІСІЯ ЗАПУСКАЄ НОВУ ПРОДОВОЛЬЧУ КАМПАНІЮ	14
ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	16
РАДА ЄС ОСТАТОЧНО СХВАЛИЛА ПРОГРАМУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	16
РАДА УХВАЛЮЄ ЗАХОДИ ІЗ СТИМУЛЮВАННЯ ТА СПРОЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОБОРОНУ ЄС	17
ФЛАГМАНСЬКІ ОБОРОННІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ ЄС У 2026	18
ІНСТИТУЦІЇ ЄС ВИЗНАЧАЮТЬ ПРІОРИТЕТИ НА 2026 РІК	19
ВИКОНАВЧИЙ РЕГЛАМЕНТ КОМІСІЇ (ЄС) 2025/2547 ВІД 10 ГРУДНЯ 2025 РОКУ ЩОДО МЕТОДІВ РОЗРАХУНКУ ВИКИДІВ, ЩО МІСТЯТЬСЯ В ТОВАРАХ	19
ЗАКОН ПРО ВИРУБКУ ЛІСІВ	20
АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ	21
ЗВІТ ПРО ВПЛИВ ЗАХОДІВ МАРІЇ СКЛОДОВСЬКОЇ-КЮРІ	21
ЄВРОСТАТ: ВИТРАТИ ЄС НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ ПЕРЕВИЩИЛИ 403 МІЛІАРДИ ЄВРО У 2024 РОЦІ	21
ЯК ДОСЛІДЖЕННЯ ЄС ПОРІВНЮЮТЬСЯ ЗІ СВІТОВИМИ ДОСЛІДЖЕННЯМИ ...	22
УНІВЕРСИТЕТИ НАУКИ І ТЕХНІКИ РЕФОРМУЮТЬ ОЦІНКУ ДОСЛІДЖЕНЬ	22

ПРОПОЗИЦІЯ 10-Ї РАМКОВОЇ ПРОГРАМИ РИЗИКУЄ ПОСЛАБИТИ ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЄВРОПИ	23
СХВАЛЕНО ПРОЄКТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС ТА ОКРЕСЛЕНО КРОКИ ДО АСОЦІЙОВАНОЇ УЧАСТІ В ЕРАЗМУС+	24
МІЖНАРОДНА КОАЛІЦІЯ З НАУКИ, ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ РОЗШИРЮЄТЬСЯ	24
EU4UA DEFENCE TESH: ЄС ТА УКРАЇНА ЗАПУСКАЮТЬ НОВУ ГРАНТОВУ ПРОГРАМУ BRAVE1 НА €3,3 МЛН.....	25
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА ФАО НАДАЛИ НОВЕ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І УПРАВЛІННЯ В СЕКТОРІ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	26
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ... 27	
МОН ПОСИЛЮЄ КООРДИНАЦІЮ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ПРОГРАМІ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА"	27
УКРАЇНСЬКІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ І НАУКИ МАТИМУТЬ БЕЗОПЛАТНИЙ ДОСТУП ДО SCOPUS ТА WOS У 2026 РОЦІ.....	28
УКРАЇНА ФОРМУЄ НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІТИКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ІННОВАЦІЙ І ПРЕЗЕНТУЄ РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРШОГО РОКУ РОЗБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ СТАРТАП-ШКІЛ У ЗВО ТА НУ	29
ВЕРХОВНА РАДА УХВАЛИЛА ЗАКОН, ЩО ВСТАНОВЛЮЄ ЄДИНІ ПРАВИЛА ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТІ І НАУЦІ	31
ФІНАЛ КОНКУРСУ NEURO IMPACT CHALLENGE: МОН ПОСИЛЮЄ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В R&D	32
ПОСИЛЕННЯ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ: ОФІЦІЙНИЙ ЗАПУСК ПЛАТФОРМИ ФІНАНСУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	34
УРЯД ЗАТВЕРДИВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ПРОЄКТ ЗІ СТВОРЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ.....	35
МОН ЗАПУСКАЄ ПРОЄКТ САМРЕХ ТА ВІДКРИВАЄ ПОДАННЯ ЗАЯВОК ВІД УНІВЕРСИТЕТІВ.....	36
НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ	36
ПРИВАТНІ ДОНОРИ ПОЖЕРТВУВАЛИ 1 МІЛЬЯРД ДОЛАРІВ ЦЕРНУ НА МАЙБУТНІЙ АТОМНИЙ ДВИГУН	36
ПІД ЧАС СТВОРЕННЯ ЗОБРАЖЕНЬ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПОСТІЙНО ПЕРЕПЛІТАЄ ТІ САМІ 12 КЛІШЕ ЗІ СТОКОВИХ ФОТОГРАФІЙ	37
ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ.....	38
ПРОКЛАДАЮЧИ ШЛЯХ КРІЗЬ "СТЕЛЮ ТРАВИ" ЄВРОПЕЙСЬКОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	38
ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ	39
НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПОКАЗУЄ, СКІЛЬКИ CO ₂ ВИКИДАЄ ВАШ СПОСІБ ЖИТТЯ	39

ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ	41
СТИПЕНДІЇ НА НАВЧАННЯ У КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ У 2026/2027 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ.....	41
ЕІТ ОГолошує новий конкурс для вищих навчальних закладів для розвитку STEM-освіти.....	42
Європейська комісія оголошує премію в розмірі 1 мільйона євро для інноваційного управління в енергетичних спільнотах	42
Формується колективна монографія "ARTIFICIAL INTELLIGENCE: AN ERA OF NEW OPPORTUNITIES"	43

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ

КОМІСІЯ ПРИЗНАЧИЛА ЧЛЕНІВ НОВОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ РАДИ (EIC)

Комісія призначила 20 *членів нової Ради EIC*. Серед них 15 нових членів та 5 членів попереднього складу Європейської ради з інновацій, призначення

яких було поновлено.

Склад оновленої ради EIC забезпечує високий рівень різноманітної експертизи, включаючи:

- Експертиза з інновацій: об'єднання провідних дослідників, підприємців, корпоративних керівників, розробників екосистем та фахівців з інновацій, з тематичною експертизою у ключових пріоритетних сферах EIC, таких як цифровий та штучний інтелект (AI), охорона здоров'я та біотехнології, а також Green Deal і енергетичний перехід.
- Гендер: збалансоване представлення жінок і чоловіків (50:50);
- Географія: нові члени Ради представляють 16 національностей, серед яких 7 – з країн, що розвиваються.

Рада, очолювана Президентом, об'єднує високопоставлених представників усієї інноваційної екосистеми, які мають великий досвід та знання в таких галузях, як академічна спільнота, підприємництво та фінанси. Її місія – стати основним інструментом Європи для проривних інновацій та масштабування глибоких технологій, максимізуючи вплив, ефективно спрямовуючи ресурси та сприяючи стратегічній автономії Європи.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/commission-appoints-members-new-european-innovation-council-board-2025-12-18_en?pk_campaign=rtd-mailings&pk_source=whatsnew_newsletter

ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ ЗАТВЕРДЖУЄ ОСНОВНУ РОБОЧУ ПРОГРАМУ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА" НА 2026–2027 РОКИ

11 грудня 2025 року Європейська Комісія ухвалила основну *Робочу програму "Горизонт Європа" на 2026-2027 роки*, яка передбачає виділення 14 мільярдів євро на підтримку досліджень та інновацій відповідно до стратегічних пріоритетів ЄС. Програма зосереджена на кліматичній нейтральності, впровадженні штучного інтелекту (ШІ) в дослідженнях та зміцненні стійкості Європи.

Ключовою новинкою є запровадження горизонтальних конкурсів пропозицій, спрямованих на вирішення міжгалузевих проблем. Конкурс "Дослідження та інновації на підтримку Угоди про чисту промисловість" надасть 540 мільйонів євро для пришвидшення впровадження чистих технологій та декарбонізованих промислових рішень. Спеціальний конкурс пропозицій "Штучний інтелект у науці" вартістю 90 мільйонів євро фінансуватиме надійні застосування ШІ в таких галузях, як передові матеріали, сільське господарство та охорона здоров'я, сприяючи ініціативі *"Ресурси для науки про штучний інтелект у Європі"*.

Новий європейський фонд Баухауса інвестує понад 210 мільйонів євро для підтримки сталих та інклюзивних районів.

Ініціатива "Обери Європу" отримає 50 мільйонів євро в рамках *програми Марії Склодовської-Кюрі* для залучення та утримання талантів з усього світу, а також 50 мільйонів євро на дослідницьку інфраструктуру та 240 мільйонів євро на кафедри Європейського дослідницького простору. Стартапи та скейлапи отримають вигоду від посиленних європейських інноваційних екосистем.

ЕК зазначає, що Робоча програма на 33% коротша за свою попередницю на 2023–2024 роки та запроваджує одноразове фінансування у половині конкурсів, двоетапні оцінки для 41 теми та спрощені шаблони для скорочення бюрократичних процедур та розширення участі, особливо для новачків та малих та середніх підприємств.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3022

ЕК ЗАПУСКАЄ ПАРТНЕРСТВО ДЛЯ ВІРТУАЛЬНИХ СВІТІВ

Європейська комісія започаткувала *Європейське партнерство для віртуальних світів*, об'єднуючи промисловість, академічні кола, дослідницькі організації та кінцевих користувачів для підтримки досліджень та інновацій у цій галузі. Це партнерство є ключовим результатом *Стратегії ЄС щодо Веб 4.0 та віртуальних світів*. Його метою є позиціонування ЄС як світового лідера в галузі технологій віртуальних світів. Партнерство було підписано 10 грудня 2025 року Комісією та Асоціацією віртуальних світів, що складається з 18 членів-фінансистів. Очікується, що світовий ринок віртуальних світів зросте з 27 мільярдів євро у 2022 році до понад 800 мільярдів євро до 2030 року.

ЕК наголошує, що Партнерство стимулюватиме дослідження, інновації, стандартизацію та розвиток навичок, а також заохочуватиме впровадження віртуальних світів. Воно відіграватиме ключову роль у зміцненні технологічної автономії Європи та забезпеченні того, щоб розробки у віртуальних світах відображали цінності та основні права ЄС. Об'єднуючи всіх учасників ланцюжка створення вартості в різних сферах застосування та технологій віртуальних світів, Партнерство зміцнить екосистему Європи. Партнерство підтримується фінансуванням в рамках програми «Горизонт Європа» у розмірі 200 мільйонів євро на період 2025–2027 років, яке буде доповнена щонайменше 200 мільйонами євро від членів асоціації віртуальних світів.

[Європейська комісія запускає Європейське партнерство за віртуальні світи | Формування цифрового майбутнього Європи](#)

МІНІСТРИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЄС ОКРЕСЛЮЮТЬ МАЙБУТНІ ПРІОРИТЕТИ

9 грудня 2025 року міністри ЄС, відповідальні за дослідження, обговорили основні стратегічні ініціативи, що формують майбутній ландшафт досліджень та інновацій Європи. Зустріч була зосереджена на внесенні змін до Регламенту про спільне

підприємство EuroHPC, пакеті заходів «Горизонт Європа», а також на темах, пов'язаних з альянсами європейських університетів, запланованим Фондом розширення Європи, безпекою досліджень та пріоритетами майбутнього головування Кіпру.

Міністри ухвалили загальний підхід до зміненого Регламенту EuroHPC (*проект*), який встановлює рамки для діяльності спільного європейського підприємства з високопродуктивних обчислень (EuroHPC JU). Поправка направлена на створення гігафабрик штучного інтелекту (ШІ) у Європі та спеціального квантового напрямку у діяльності EuroHPC JU. Гігафабрики ШІ отримають державну та приватну підтримку через державно-приватні партнерства, до яких залучатимуться, серед інших, держави-члени та зацікавлені сторони галузі. Переглянутий регламент має на меті забезпечити, щоб Спільне підприємство EuroHPC залишалося на передовій світової технологічної конкуренції та продовжувало надавати безпечні обчислювальні можливості світового класу європейським дослідникам, промисловості та державному сектору.

Центральною частиною зустрічі був пакет заходів «Горизонт Європа» в наступній багаторічній фінансовій програмі (2028–2034). Міністри провели дебати, зосереджені на стратегічних пріоритетах європейських досліджень та інновацій (R&I), включаючи пріоритети майбутніх європейських партнерств. Метою цієї дискусії було те, щоб держави-члени висунули перший набір основних стратегічних пріоритетів для R&I, що відображатимуть чітку європейську додану цінність і вказуватимуть, які з цих пріоритетів необхідно буде вирішити за допомогою більш масштабних партнерств. Ці дебати слугують основою для подальшого обговорення пріоритетів у поточних переговорах щодо наступної програми «Горизонт Європа».

Крім того, головування Данії представило свій *звіт про хід* переговорів, який міністри взяли до відома. У звіті викладено кроки переговорів, здійснені з моменту початку обговорень пакету «Горизонт Європа» у жовтні, відображено ключові елементи позицій, що формуються, та зазначено напрями для подальшої роботи, оскільки переговори продовжуються під керівництвом кіпрського головування.

Фінансування оборони – перші офіційні дебати міністрів досліджень щодо пропозиції програми «Горизонт Європа» 30 вересня були зосереджені на дослідженнях подвійного використання та для безпеки й оборони.

Пропозиція Комісії зробити програму «Горизонт Європа» подвійного призначення за замовчуванням була «позитивно сприйнята великою кількістю держав-членів», але існують різні позиції щодо фінансування виключно оборонних проєктів. Ця пропозиція, зокрема, дозволить Європейській раді з інновацій (EIC) підтримувати інновації в критично важливих технологіях з акцентом на оборонні застосування. Держави-члени ще не домовилися про те, як мають фінансуватися оборонні проєкти EIC.

У розділі «Інші питання» Франція повідомила про внесок Альянсу європейських університетів у Європейський дослідницький простір (ЄДП), підкресливши, як співпраця університетів може сприяти досягненню досконалості, циркуляції талантів та інноваціям. Європейська комісія надала інформацію про Фонд розширення Європи, створений для покращення доступу до фінансування на пізніх стадіях для європейських компаній, що займаються глибокими технологічними розробками. Комісія також надала оновлену

інформацію про стан справ щодо створення європейського простору співпраці для безпеки досліджень, підкресливши необхідність узгоджених підходів до захисту потоків знань, захисту критично важливих технологій та зміцнення стійкості.

Наступне головування Кіпру в ЄС представило свої пріоритети в галузі досліджень.

<https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/compet/2025/12/09/>

https://sciencebusiness.net/news/planning-fp10/eu-council-takes-stock-progress-horizon-europe-talks?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Commission+releases+Horizon+Europe+final+work+programmes+for+2026-27&utm_campaign=Science%7CBusiness+Bulletin+No++1285+%28Copy%29

КОМІСІЯ ОГОЛОШУЄ ПРО СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЄВРОПИ

3 грудня 2025 року Європейська Комісія та Високий представник представили *Спільне повідомлення* щодо зміцнення економічної безпеки. У ньому окреслено конкретні кроки для посилення сили та стійкості ЄС перед обличчям зростаючих зовнішніх економічних загроз, зберігаючи водночас відкритість та відданість міжнародній торгівлі та інвестиціям.

Спільне повідомлення базується на *Стратегії економічної безпеки 2023 року*, яка визначила загальні цілі економічної безпеки щодо сприяння розвитку промислових потужностей, захисту європейських інтересів та партнерства з країнами-однодумцями.

У цьому Повідомленні викладено посилений підхід ЄС до вирішення ризиків, використовуючи всі наявні в його розпорядженні інструменти. Для зміцнення своєї економічної безпеки ЄС використовуватиме існуючі інструменти незалежно від їхнього початкового призначення та більш проактивно застосовуватиме свій набір інструментів за потреби. Він також покращить свої можливості збору інформації та аналізу для обґрунтування рішень ЄС та покращення координації з державами-членами та підприємствами.

Спираючись на роботу з оцінки ризиків, проведену з державами-членами, Комісія негайно зосередить свою увагу на шести пріоритетних сферах високого ризику:

- зменшення стратегічної залежності від товарів та послуг;
- залучення безпечних інвестицій до ЄС;
- підтримка динамічної європейської оборонної та космічної промисловості, а також інших критично важливих промислових секторів;
- забезпечення лідерства ЄС у сфері критично важливих технологій;
- захист конфіденційної інформації та даних;
- захист критично важливої інфраструктури Європи.

У Спільному повідомленні «Зміцнення економічної безпеки ЄС» містяться посилання на «фінансування та обмеження за допомогою інструментів ЄС, таких як «Горизонт Європа», а також на безпеку досліджень (згадуючи, серед іншого, майбутній Центр експертизи з безпеки досліджень). Серед іншого, ЄК має намір «включити компонент економічної безпеки для ключових стратегічних секторів до майбутнього Інструменту координації конкурентоспроможності».

Комісія заявляє, що вона вже впроваджує всі необхідні законодавчі зміни, керівні принципи та інші допоміжні заходи для реалізації дій, викладених у Спільному повідомленні. Комісія також наголошує, що продовжуватиме інтенсивно співпрацювати з державами-членами, третіми країнами та зацікавленими сторонами щодо нового стратегічного підходу до економічної безпеки.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2889

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_25_2890

ЄС ТА ЯПОНІЯ УСПІШНО ЗАВЕРШИЛИ ПЕРЕГОВОРИ ЩОДО ПРОГРАМИ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА"

Європейська Комісія та Японія успішно завершили переговори щодо асоціації Японії з програмою *"Горизонт Європа"*, флагманською програмою ЄС з фінансуванням досліджень та інновацій вартістю 93,5 мільярда євро.

Угода, підписання якої очікується у 2026 році, є найтіснішою формою співпраці, яку ЄС пропонує глобальним партнерам у цій галузі. Вона дозволить японським дослідникам керувати та координувати власні дослідницькі та інноваційні проєкти в рамках програми, подавати заявки та отримувати фінансування, а також прагнути тіснішої співпраці з партнерами в ЄС та інших асоційованих країнах.

Угода спеціально спрямована на другий напрям програми "Горизонт Європа", який вирішує суспільні проблеми за допомогою багатонаціональних спільних проєктів, таких як цифровий перехід, продовольча безпека та кліматично нейтральна енергетика. Згідно з перехідними домовленостями, японські організації можуть подавати заявки на конкурси "Горизонт Європа" починаючи з 2026 року і будуть розглядатися як "відповідні організації" з асоційованої країни. Ця подія відбулася після нещодавнього розширення програми на інших великих світових партнерів та наукові центри, включаючи Південну Корею на початку цього року та, нещодавно, Швейцарію, Єгипет, Канаду, Велику Британію та Нову Зеландію.

Передумови

Японія є ключовим стратегічним партнером Європи. Двосторонні відносини в галузі досліджень та інновацій стабільно розвивалися протягом останніх двох десятиліть, спираючись на Угоду про співробітництво в галузі науки та технологій 2011 року, спільне бачення, прийняте в 2015 році, та Лист про наміри, підписаний у травні 2020 року. Завершення цих переговорів – на основі попередніх дискусій – знаменує собою важливу віху та прокладає шлях до міцних зв'язків у сфері досліджень та інновацій.

Для отримання додаткової інформації

Горизонт Європи

Глобальний підхід до досліджень та інновацій

Міжнародна співпраця з Японією в галузі досліджень та інновацій

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3138

НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЄВРОПИ: РАДА ЗАКЛИКАЄ ДО ПРИСКОРЕНОГО ПЕРЕХОДУ ДО КЛІМАТИЧНО СТІЙКОЇ ТА ЦИРКУЛЯРНОЇ ЄВРОПИ ДО 2030 РОКУ

Рада схвалила висновки *щодо "Довкілля Європи 2030 – Побудова більш стійкої до клімату та циркулярної Європи"*. У висновках наголошується на

нагальній необхідності прискорення дій для досягнення довгострокових екологічних та кліматичних цілей ЄС, зокрема шести пріоритетних цілей на 2030 рік 8-ї Програми дій з охорони навколишнього середовища (ЕАР).

Висновки Ради базуються на звіті Європейського агентства з охорони навколишнього середовища (ЕЕА) *«Довкілля Європи 2025»*, представленого 29 вересня 2025 року, та *середньостроковому огляді* 8-ї ЕАР, поданого Європейською Комісією 13 березня 2024 р., в якому оцінюється прогрес у досягненні шести пріоритетних цілей 8-ї ЕАР на 2030 р.

У своїх висновках Рада чітко визнає недостатній прогрес у досягненні цілей 8-ї ЕАР та незадовільний стан природи та біорізноманіття. Вона також наголошує на нагальності як підвищення стійкості до зміни клімату, так і переходу до циркулярної економіки, визнаючи взаємозв'язок цих питань у вирішенні кліматичних та екологічних проблем, таких як забруднення, втрата біорізноманіття та дефіцит ресурсів.

Рада із занепокоєнням зазначає, що багато кліматичних ризиків, виявлених в Європейській оцінці кліматичних ризиків (EUCRA), досягли критичного рівня. Для підвищення безпеки, добробуту, конкурентоспроможності ЄС необхідні трансформаційні зміни.

Рада закликає до інтеграції стійкості до зміни клімату в усі політики та сектори ("стійкість до зміни клімату за проєктом"), наголошуючи на необхідності спільних визначень, цілей та методологій для оцінки ризиків, дотримуючись принципів субсидиарності та враховуючи місцеву специфіку. У висновках наголошується, що достатнє фінансування є ключовим фактором, що вимагає мобілізації як державних, так і приватних ресурсів, і що витрати та збитки внаслідок бездіяльності, як очікується, будуть значно вищими, ніж витрати на ефективні дії.

Рада підтверджує необхідність комплексної, ефективної та дієвої законодавчої бази для прискорення системних змін у напрямку досягнення довгострокових цілей циркулярної економіки. Рада наголошує на важливості добре функціонуючого єдиного ринку вторинної сировини для зменшення видобутку матеріалів та розширення переробки. Вона наголошує на важливості створення нетоксичних матеріальних циклів шляхом швидкої поступової відмови від шкідливих речовин та повного впровадження Хімічної стратегії для сталого розвитку. Рада також наголошує на важливості подальших стимулів для підвищення довговічності, ремонтпридатності та повторного використання продукції та закликає до своєчасного впровадження регламенту про екодизайни для сталого розвитку продукції (ESPR).

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/12/16/europe-s-environment-council-urges-accelerated-transition-for-a-climate-resilient-and-circular-europe-by-2030/>

ПОЛЬЩА ДОЛУЧАЄТЬСЯ ДО UKRAINE2EU І НАДАЄ ПІДТРИМКУ У ПІДГОТОВЦІ УКРАЇНИ ДО ВСТУПУ В ЄС

11 грудня у Львові, під час Неформальної зустрічі міністрів ЄС з європейських справ, Польща оголосила про долучення до програми Ukraine2EU (Програми підтримки європейської інтеграції України), щоб підсилити підтримку європейської інтеграції України. Окрім внеску у розмірі 1 млн євро, Польща поділиться з українськими органами державної влади досвідом у реалізації євроінтеграційних реформ і наближенні національного законодавства до *acquis* ЄС. Також вона сприятиме посиленню спроможності Верховної Ради України.

Відповідно до того, як Україна переходить до наступного етапу процесу вступу, навантаження на Верховну Раду зростає. Парламенту необхідно опрацьовувати дедалі більші обсяги актів, пов'язаних із європейською інтеграцією, тісно співпрацювати з урядом і забезпечувати сталий поступ реформ, необхідних для успішних переговорів.

Довідково

Програма Ukraine2EU – це флагманська ініціатива Європейського Союзу, спрямована на допомогу Україні в успішному проходженні процесу вступу до ЄС та підготовці до членства. Її було започатковано ЄС, Литвою та Данією; згодом до Програми приєдналися Швеція та Ірландія, а тепер і Польща – загальний бюджет Програми складає 19,2 млн євро. Програма реалізується Литовським центральним агентством управління проектами (CPVA).

https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/польща-долучається-до-ukraine2eu-і-надає-підтримку-у-підготовці-україни-до-вступу-в-єс_uk?s=232

КОМІСІЯ ПІДПИСАЛА КОНВЕНЦІЮ ПРО СТВОРЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ПРЕТЕНЗІЙ ЩОДО УКРАЇНИ ВІД ІМЕНІ ЄС

Комісія, представлена віце-президентом Касю Каллас та комісаром з питань демократії, правосуддя, верховенства права та захисту прав споживачів Майклом Макгратом, підписала від імені ЄС Конвенцію про створення Міжнародної комісії з розгляду претензій щодо України. Це підписання є важливою віхою в колективних зусиллях Європи щодо забезпечення підзвітності та справедливості для України та українського народу, гарантуючи належну компенсацію жертвам жорстокої війни-агресії Росії. Підписання відбулося в контексті дипломатичної конференції, організованої Радою Європи та Нідерландами, за участю Президента України Володимира Зеленського.

Діючи в рамках Ради Європи, Комісія з претензій відповідатиме за розгляд, оцінку та прийняття рішень щодо претензій відшкодування збитків, втрат або травм, завданих Росією Україні. Вона також відповідатиме за визначення розміру компенсації, що належить до виплати в кожному випадку.

Комісія з претензій спирається на важливу роботу, виконану *Реєстром збитків*, створеним у травні 2023 року для реєстрації відповідних претензій. Як завершальний крок, Комісія обговорює зі своїми міжнародними партнерами правові шляхи створення компенсаційного фонду, який гарантуватиме, що Росія безпосередньо компенсуватиме Україні завдану шкоду.

Після підписання Конвенції ЄС та його держави-члени продовжать її ратифікацію.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3052

КОМІСІЯ ВЖИВАЄ ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧИСТОГО ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО АВТОМОБІЛЬНОГО СЕКТОРУ

Комісія представила *Автомобільний пакет* для підтримки зусиль сектору в переході до чистої мобільності. Він встановлює амбітну, але прагматичну політичну основу для забезпечення кліматичної нейтральності та стратегічної незалежності до 2050 року, водночас надаючи виробникам більшу гнучкість та спрощені правила.

Автомобільний сектор був ключовим фактором промислової потужності Європи протягом десятиліть, підтримуючи мільйони робочих місць та стимулюючи технологічні інновації. У міру того, як світ змінюється, автомобільна промисловість трансформується завдяки новим технологіям та гравцям.

Сьогоднішній пакет підтримує нульовий рівень викидів (ZEV) для транспортних засобів, надаючи галузі більше гнучкості для досягнення цільових показників щодо викидів CO₂, а також підтримує транспортні засоби та акумулятори, вироблені в ЄС.

Автомобільний пакет надає стандарти викидів CO₂ для автомобілів та фургонів, а також цільову поправку до стандартів для важких транспортних засобів (ВТЗ).

З 2035 року автовиробники повинні будуть дотримуватися цільового показника скорочення викидів на 90%, тоді як решту 10% викидів потрібно буде компенсувати за рахунок використання низьковуглецевої сталі, виготовленої в ЄС, або за рахунок електронного та біопалива. Це дозволить використовувати гібриди, що підключаються до мережі (PHEV), та автомобілі з двигунами внутрішнього згоряння і після 2035 року, на додаток до повністю електричних (EV) та водневих автомобілів.

До 2035 року автовиробники зможуть скористатися "суперкредитами" на невеликі доступні електромобілі, виготовлені в Європейському Союзі. Це стимулюватиме впровадження більшої кількості невеликих моделей електромобілів. Для автомобілів та фургонів дозволяється "банківське ведення та позики" на 2030-2032 роки.

Додаткова гнучкість надається для сегмента фургонів, де впровадження електромобілів структурно ускладнилося, а саме – зниження цільового показника викидів CO₂ для фургонів на 2030 рік з 50% до 40%. Комісія також пропонує цільову поправку до стандартів викидів CO₂ для важких транспортних засобів, що полегшує досягнення цілей на 2030 рік.

Щодо корпоративних транспортних засобів, обов'язкові цілі встановлюються на рівні держав-членів для підтримки впровадження транспортних засобів з нульовим та низьким рівнем викидів великими компаніями.

Нульовий або низький рівень викидів та маркування "Зроблено в ЄС" буде обов'язковою умовою для транспортних засобів, які отримують державну фінансову підтримку.

Завдяки 1,8 мільярда євро програма Battery Booster прискорить розвиток повністю європейського ланцюга створення вартості акумуляторів. У рамках програми європейським виробникам акумуляторних елементів буде надано 1,5 мільярда євро за допомогою безвідсоткових позик. Додаткові цільові політичні заходи підтримуватимуть інвестиції, створюватимуть європейський ланцюг створення вартості акумуляторів та сприятимуть інноваціям і координації між державами-членами.

Автомобільний омнібус полегшить адміністративне навантаження та скоротить витрати для європейських виробників, підвищуючи їхню глобальну конкурентоспроможність та вивільняючи ресурси для декарбонізації. Очікується, що підприємства заощадять приблизно 706 мільйонів євро на рік внаслідок цього.

Пропонується також зменшити кількість законодавства, яке буде прийнято в найближчі роки, та спростити тестування нових пасажирських фургонів та вантажівок.

Впровадження електричних furgonів у внутрішні перевезення підтримується заходами, які ставлять їх у рівні умови з furgонами з двигунами внутрішнього згоряння щодо часу відпочинку водіїв та правил. Омнібус також запроваджує нову категорію транспортних засобів в рамках ініціативи "Малі доступні автомобілі", яка охоплює електромобілі довжиною до 4,2 метра. Це дозволить державам-членам та місцевим органам влади розробляти цільові стимули для підвищення попиту на малі електромобілі, вироблені в ЄС. Комісія також оновлює та гармонізує правила маркування автомобілів, щоб клієнти мали повну інформацію про викиди автомобілів під час здійснення покупок.

Довідково

Сьогоднішні пропозиції базуються на *Плані дій для автомобільної промисловості та внесках представників галузі та ключових зацікавлених сторін, зібраних під час Стратегічного діалогу* під керівництвом президента фон дер Ляєн з січня 2025 року. У січні 2025 року фон дер Ляєн розпочала *Стратегічний діалог щодо майбутнього автомобільної промисловості*, об'єднавши представників галузі, соціальних партнерів, держави-члени, регіони та громадянське суспільство. На сьогодні відбулося 3 зустрічі Діалогу, які забезпечили платформу для обговорення викликів та можливостей сектору.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3051

РЕКОРДНЕ ФІНАНСУВАННЯ У 2026 РОЦІ СТИМУЛОЄ ПРОСУВАННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОДУКЦІЇ, ОСКІЛЬКИ КОМІСІЯ ЗАПУСКАЄ НОВУ ПРОДОВОЛЬЧУ КАМΠΑНІЮ

Комісія виділить 205 мільйонів євро у 2026 році на спільне фінансування заходів з просування стійких та високоякісних агропродовольчих продуктів у Європейському Союзі та в усьому світі згідно з робочою програмою політики просування на 2026 рік. Ця програма надає найбільший обсяг асигнувань, коли-небудь спрямованих на

підвищення обізнаності споживачів про європейські сільськогосподарські продукти та схеми якості.

До 160 мільйонів євро буде виділено у вигляді грантів на спільне фінансування програм для груп виробників та інших організацій торгівлі агропродовольчою продукцією: 150 мільйонів євро розподілено між країнами, що не входять до ЄС, та внутрішнім ринком ЄС, з асигнуваннями у розмірі 70,3 мільйона євро та 79,7 мільйона євро відповідно; 10 мільйонів євро зарезервовано на кризові заходи.

Кампанія проходитиме у всіх 27 державах-членах ЄС. Поза межами ЄС програма буде спрямована на регіони та країни з високим потенціалом зростання агропродовольчої продукції ЄС. До них належать Велика Британія, Японія, Південна Корея, Китай, Сінгапур та Північна Америка.

Нарешті, робоча програма передбачає низку ініціатив, які безпосередньо здійснюватиме Європейська Комісія, з фінансуванням до 10 мільйонів євро. Такі заходи включають місії високого рівня комісара Хансена з бізнес-делегаціями до третіх країн, рекламні та інформаційні кампанії в третіх країнах, участь ЄС у великих міжнародних агропродовольчих ярмарках та розробку посібників з виходу на ринок для експортерів.

У *Баченні сільського господарства та продовольства* політика просування ЄС визнається ключовим інструментом підтримки глобальної конкурентоспроможності агропродовольчого сектору ЄС, що пропонує можливості для консолідації, розвитку та диверсифікації експортних ринків ЄС.

Європейське виконавче агентство з досліджень (REA) оголосить два конкурси пропозицій 22 січня 2026 року – один для так званих "простих" програм з однією або кількома організаціями з однієї країни ЄС; другий для "багатофункціональних" програм, з принаймні двома організаціями із щонайменше двох держав-членів або з однієї чи кількох організацій європейського рівня. Широке коло операторів, таких як торговельні та виробничі організації, а також агропродовольчі групи, відповідальні за рекламну діяльність, мають право подати заявку на фінансування. Конкурси будуть відкриті для подання заявок протягом трьох місяців.

Інформаційний день відбудеться в Брюсселі та онлайн 27 та 28 січня 2026 року. Потенційних бенефіціарів запрошують взяти участь, щоб отримати інформацію про можливості фінансування та процес подання заявок. Вони матимуть можливість почути думки *успішних бенефіціарів*, а також поспілкуватися з потенційними партнерами.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3097

ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

РАДА ЄС ОСТАТОЧНО СХВАЛИЛА ПРОГРАМУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

8 грудня Рада ЄС формально ухвалила Програму європейської оборонної промисловості (EDIP) – інструменту, покликаного підвищити оборонну готовність Євросоюзу за допомогою зміцнення конкурентоздатності та оперативності Європейської оборонно-технологічної промислової бази (EDTIB). Це ухвалення є фінальним кроком у законодавчій процедурі та уможливить вчасне впровадження програми.

EDIP – наріжний камінь оновленого зобов'язання Євросоюзу щодо посилення його обороноздатності. Цей інструмент зміцнить спроможність країн-членів протистояти поточним і майбутнім загрозам, посилить конкурентоздатність EDTIB і гарантує доступність та постачання оборонної продукції у всьому ЄС.

Програма передбачає 1,5 млрд у формі грантів на період 2025-2027 років. З цієї суми 300 млн євро надається на спеціальний Інструмент підтримки України – надважливе та унікальне знаряддя, метою якого є модернізація та підтримка оборонної промисловості України та сприяння її інтеграції у ширшу європейську оборонно-промислову екосистему.

Також EDIP передбачає потенційне подальше посилення бюджету в майбутньому, наприклад, за допомогою добровільних фінансових внесків країн-членів або інших недолучених сторін.

У рамках програми ЄС фінансуватиме:

- спільні закупівельні заходи, здійснені щонайменше трьома країнами (з яких щонайменше дві мають бути державами-членами), зокрема для створення та підтримки резервів оборонної промислової готовності;
- операції з промислового підкріплення, що складаються з заходів нарощування виробничих потужностей критично важливих оборонних продуктів;
- Європейські оборонні проєкти спільного інтересу – спільні промислові проєкти, спрямовані на розвиток військових можливостей держав-членів, критично важливих для безпеки та оборонних інтересів Союзу;
- підтримуючі дії, включаючи заходи з підвищення сумісності та взаємозамінності, а також заходи з полегшення доступу на оборонний ринок для малих і середніх компаній та стартапів.

Для захисту та зміцнення оборонної промисловості ЄС регламент містить положення, згідно з яким щонайменше 65% від загальної вартості компонентів, що використовуються в оборонній продукції, має походити з ЄС або асоційованих країн (тобто членів Європейської економічної зони). Крім того, щоб продукти мали право на фінансування за EDIP, орган з проєктування, який вирішує дизайн продукту, зазвичай повинен бути в ЄС. Компанії, які отримують фінансову підтримку за EDIP, повинні бути створені та мати виконавчі управлінські структури в ЄС. Щоб мати право на фінансування, вони також повинні використовувати інфраструктуру, об'єкти, активи та ресурси ЄС.

Жодні компоненти не можуть надходити з неасоційованих країн, які суперечать інтересам ЄС або держав-членів у сфері безпеки та оборони.

Зрештою, регламент також запроваджує першу на рівні Євросоюзу рамкову політику безпеки постачання, спрямовану на посилення стійкості оборонних ланцюгів постачання та підвищення здатності ЄС швидко реагувати в кризові часи.

Про дослідження і розробки мова йде у пунктах щодо:

- спільної розробки оборонних продуктів і технологій, включаючи оборонні дослідження і розробки, випробування і сертифікації; нарощування промислового потенціалу, в тому числі шляхом індустріалізації та комерціалізації;

- розміру фінансування грантів з бюджету Союзу в залежності від діяльності, яка може претендувати на фінансування, таку як дослідження та розробки, випробування та сертифікація, початкове виробництво або діяльність з технічного обслуговування.

https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/пада-сс-остаточно-схвалила-програму-європейської-оборонної-промисловості_uk?s=232

РАДА УХВАЛЮЄ ЗАХОДИ ІЗ СТИМУЛЮВАННЯ ТА СПРОЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОБОРОНУ ЄС

18 грудня 2025 року Рада офіційно ухвалила *Регламент - 2025/2653*, який стимулює інвестиції, пов'язані з обороною, у бюджеті ЄС для впровадження плану ReArm Europe. Регулювання передбачає юридичні зміни, спрямовані на підтримку швидших, більш гнучких і скоординованих інвестицій, пов'язаних із обороною, по всьому ЄС.

Цим прийняттям Рада відповідає на неодноразові заклики Європейської ради сприяти впровадженню фінансування ЄС для оборонних і подвійних технологій, а також зміцнити оборонну промислову та технологічну базу Європи (EDTIB) перед лицем зростаючих геополітичних викликів.

Прийнятий регламент вносить зміни до п'яти ключових програм ЄС – Програми цифрової Європи, Європейського оборонного фонду, Механізму з'єднання Європи, Стратегічної платформи технологій для Європи (STEP) та Horizon Europe – щоб забезпечити їх більш ефективне використання для підтримки оборонної діяльності.

Зокрема, нові правила дозволяють асоціювати Україну з Європейським оборонним фондом, створюючи нові можливості для українських суб'єктів брати участь у спільних оборонних дослідженнях і розробках ЄС у майбутньому. Цей крок підкреслює поступову інтеграцію України в європейську оборонну технологічну та промислову базу.

Крім того, сфера діяльності Horizon Europe проходить цілеспрямоване розширення. Хоча загальний цивільний характер цієї рамкової програми з досліджень і інновацій зберігається, один конкретний інструмент фінансування ЄС у рамках Horizon («прискорювач EIC») зможе підтримувати також компанії подвійного призначення та оборонні компанії у майбутньому. Нові правила щодо створення та контролю відповідних суб'єктів, подібні до тих, що узгоджені в контексті *SAFE (Security Action for Europe)* або

EDIP («Європейська програма оборонної промисловості»), дозволять враховувати специфіку таких заходів.

Додаткові зміни до Програми Цифрової Європи, STEP та Механізму з'єднання Європи вносяться з метою мобілізації цих програм Союзу для інвестицій в оборону.

[Council adopts measures to incentivise and simplify defence investments in the EU - Consilium](#)

ФЛАГМАНСЬКІ ОБОРОННІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ ЄС У 2026

17 грудня 2025 року Європейська Комісія *ухвалила щорічну Робочу програму Європейського оборонного фонду (EDF) на 2026 рік*, яка виділяє один мільярд євро на підтримку спільних оборонних досліджень і розробок у сфері оборони. З моменту свого заснування у 2021 році EDF вже профінансувала 224 проєкти на суму близько чотирьох мільярдів євро, значно збільшивши європейську співпрацю у сфері оборонних досліджень і розробок.

Половина бюджету EDF на 2026 рік призначена для великих оборонних можливостей, включно з розробкою європейського енто-атмосферного перехоплювача, основного бойового танка, реактивної установки залпового вогню та ключових технологій для винищувачів наступного покоління. Чверть піде на майбутні оборонні технології, такі як квантово захищені мережі, штучний інтелект, рої роботів і дронів.

Робоча програма 2026 року передбачає €125 мільйонів на розробку майбутніх основних бойових танкових систем із більшою живучістю, перевагою вогневої потужності та здатністю діяти зі зменшеним екіпажем, а згодом і без пілота. Існуючі танкові парки ЄС старіють, і нові технології ОБТ потрібно розробляти та тестувати у всіх майбутніх сценаріях, щоб зберегти технологічну перевагу, заявила комісія.

100 мільйонів євро виділяється на високотехнічне ентоатмосферне перехоплення на основі попередніх робіт з вдосконалення ключових технологій для таких напрямів, як авіаційний корпус перехоплювачів, рух і летальність.

Фонд також виділить €68 мільйонів без конкурсу на продовження роботи з будівництва, тестування та польоту базового гіперзвукового демонстратора планерного апарата в рамках зусиль протидії загрози, при цьому робота підлягатиме вимогам ЄС щодо секретності. Серед компаній, що беруть участь, – MBDA, Airbus, Diehl, Hensoldt, Kongsberg, Indra Sistemas та Saab.

Робоча програма EDF передбачає €90 мільйонів на створення прототипів середніх напівавтономних надводних суден для захисту прибережних вод. Технологія має бути адаптованою для нових морських бойових місій у майбутньому.

Бюджет наступного року також включає суми від €20 до €30 мільйонів для програм щодо турбовентиляторного двигуна тягою 25-35 кілоньютонів для живлення безпілотного літального апарата; радару для відстеження безпілотних гіперзвукових апаратів; автоматизованого повітряного дозавправлення; «покращеного когнітивного EW», який

використовує ІІІ для ідентифікації та реагування на загрози; реактивного гранатомету з реактивним залпом, інтеграцію приймачів Galileo Public Regulated Service та ін.

https://www.defensenews.com/global/europe/2025/12/18/eu-flagship-defense-rd-in-2026-covers-hypersonic-defense-future-tank/?utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_campaign=dfn-unmanned

ІНСТИТУЦІЇ ЄС ВИЗНАЧАЮТЬ ПРІОРИТЕТИ НА 2026 РІК

З огляду на швидкість та складність викликів, з якими стикається Європейський Союз, єдність, терміновість та амбіції є ключовими. Саме в цьому дусі Президент Європейського парламенту Роберта Метсола, Прем'єр-міністр Данії Метте Фредеріксен, яка представляє Головування Данії в Раді Європейського Союзу, та Президент Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн підписали *Спільну декларацію щодо законодавчих пріоритетів ЄС на 2026 рік*.

Спільна декларація надає пріоритет законодавчим діям, спрямованим на підвищення конкурентоспроможності та стійкості ЄС, захисту громадян та бізнесу, досягнення амбітних цілей спрощення та досягнення домовленості щодо угоди про наступну Багаторічну фінансову рамку.

Найвищий пріоритет буде надано ключовим цілям європейської оборони та безпеки, забезпеченню сталого процвітання і конкурентоспроможності Європи, зміцненню суспільств, соціальної моделі та якості життя, забезпеченню комплексного підходу до управління кордонами та міграції, захисту демократії, підтримці європейських цінностей та використанню глобального впливу та партнерств.

У Декларації висвітлено законодавчі пропозиції, перелічені в супровідному документі, яким три інституції зобов'язуються приділити особливу увагу, та визначають пріоритети 2026 року.

Голови Європейського парламенту, Ради Європейського Союзу та Європейської комісії пильно забезпечуватимуть своєчасне та ефективне виконання цієї Спільної декларації.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3114

ВИКОНАВЧИЙ РЕГЛАМЕНТ КОМІСІЇ (ЄС) 2025/2547 ВІД 10 ГРУДНЯ 2025 РОКУ ЩОДО МЕТОДІВ РОЗРАХУНКУ ВИКИДІВ, ЩО МІСТЯТЬСЯ В ТОВАРАХ

European
Union

Регламент Комісії (ЄС) 2025/2547 від 10 грудня 2025 року встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) 2023/956 Європейського Парламенту та Ради щодо методів визначення викидів, що містяться в товарах.

Цей регламент встановлює офіційні правила ЄС щодо того, як компанії повинні звітувати про викиди парникових газів, що містяться в товарах, що імпортуються до Європейського Союзу в рамках СВМ. У ньому пояснюється, на які продукти поширюється дія цього регламенту, як визначати та вимірювати викиди, а також які дані необхідно збирати та як звітувати. Цей регламент є технічною основою для СВМ,

допомагаючи імпортерам точно зрозуміти, чого очікується від них під час звітування про вуглецевий слід їхньої продукції.

Додатки до Імплементативного регламенту Комісії наводять методи розрахунку викидів, що містяться в товарах. Цей додаток є офіційним технічним посібником для СВАН ЄС. У документі пояснюється, на які продукти поширюється дія, визначаються всі важливі терміни та описуються покрокові методи вимірювання викидів шляхом прямого вимірювання, розрахунків чи використання значень за замовчуванням.

У ньому також окреслено, які дані необхідно збирати, як забезпечити їх точність та яку інформацію необхідно включити до звітів, що подаються органам влади.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202502547

ЗАКОН ПРО ВИРУБКУ ЛІСІВ

Парламент ухвалив цільові зміни до Регламенту ЄС про вирубку лісів, який вже був неофіційно узгоджений з державами-членами ЄС 4 грудня 2025 року. Усі підприємства матимуть ще один рік, щоб дотримуватися нових правил ЄС щодо запобігання вирубці лісів. Великі оператори та торговці повинні будуть застосовувати регламент із 30 грудня 2026 року, а малі оператори – приватні особи та підприємства з кількістю працівників до 50 осіб та річним оборотом, пов'язаним з відповідною продукцією, менше 10 мільйонів євро – з 30 червня 2027 року.

Цей додатковий час має на меті гарантувати плавний перехід та дати час для вдосконалення ІТ-системи, яку оператори, торговці та їхні представники використовують для подання електронних заяв про належну перевірку.

Мікро- та малі первинні оператори тепер повинні будуть подавати лише одноразову спрощену декларацію, що полегшить підприємствам дотримання закону без шкоди для його цілей. Тільки підприємства, які першими розмістять відповідний продукт на ринку ЄС, будуть відповідальними за подання заяв про належну перевірку, а не оператори та торговці, які згодом його комерціалізують.

До 30 квітня 2026 року Комісія повинна представити звіт для оцінки впливу закону та адміністративного навантаження, зокрема для мікро- та малих операторів.

Нарешті, друкована продукція виключається зі сфери дії регламенту, як того вимагає Парламент.

Передумови

Початковий регламент був прийнятий Парламентом 19 квітня 2023 року. Він спрямований на боротьбу зі зміною клімату та втратою біорізноманіття шляхом запобігання вирубці лісів, пов'язаній зі споживанням в ЄС какао, кави, пальмової олії, сої, деревини, гуми та продуктів худоби. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) оцінює, що 420 мільйонів гектарів лісу – площа, більша за ЄС – було втрачено через вирубку лісів між 1990 і 2020 роками. Споживання в ЄС відповідає приблизно за 10% світової вирубки лісів. Пальмова олія та соя становлять понад дві третини цієї площі.

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20251211IPR32168/deforestation-law-parliament-adopts-changes-to-postpone-and-simplify-measures>

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ЗВІТ ПРО ВПЛИВ ЗАХОДІВ МАРІЇ СКЛОДОВСЬКОЇ-КЮРІ

Асоціація випускників Марії Кюрі (МСАА) успішно провела перший Політичний форум МСАА 4 грудня 2025 року. Організований під патронатом члена Європейського парламенту (МЕР) Крістіана Елера, Форум зосередився на вирішальній ролі Діяльності Марії Склодовської-Кюрі (MSCA) як рушійної сили досконалості, впливу та конкурентоспроможності досліджень у Європейському Союзі та в

усьому світі.

Звіт "Вплив заходів Марії Склодовської-Кюрі: розвиток знань, інновацій та конкурентоспроможності ЄС" офіційно опубліковано як книга в серії "Книги МСАА – дослідження політики".

<https://www.mariecuriealumni.eu/publications/books/mcaa-policy-studies/impact-marie-sklodowska-curie-actions-msca>

ЄВРОСТАТ: ВИТРАТИ ЄС НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ ПЕРЕВИЩИЛИ 403 МІЛЬЯРДИ ЄВРО У 2024 РОЦІ

За даними Євростату, Європейський Союз витратив приблизно 403,1 мільярда євро на дослідження та розробки (ДіР) у 2024 році, що на 3,6% більше, ніж у 2023 році (389,2 мільярда євро). Порівняно з 2014 роком, витрати на ДіР зросли на 62,2% з 248,6 мільярда євро, демонструючи

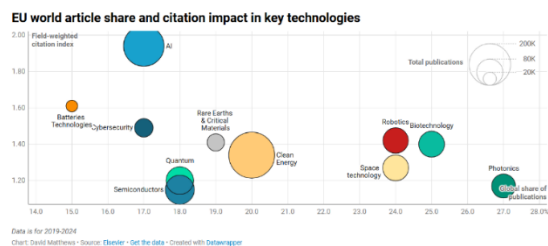
стабільне зростання протягом останнього десятиліття.

Наукоємність ВВП залишалася стабільною на рівні 2,2%, подібно до попередніх років. Між 2014 і 2024 роками наукоємність у ЄС зросла на 0,1 процентного пункту (п.п.). За період 2014 - 2024 рр. вона зросла у 19 країнах ЄС, причому найбільше зростання зафіксовано в Бельгії (+1,0 п.п.), Греції (+0,7 п.п.) та Естонії і Хорватії (по +0,6 п.п. кожна). У 2024 році 6 країн ЄС зареєстрували наукоємність ВВП, що дорівнює або перевищує 3%, що є цільовим показником ЄС, встановленим Європейською Радою для ЄС. Найвища наукоємність була зафіксована у Швеції (3,6%), Бельгії (3,4%), Австрії (3,3%) та Фінляндії (3,2%), далі йдуть Німеччина (3,1%) та Данія (3,0%). Для порівняння, 7 країн ЄС повідомили про наукоємність ВВП нижче або дорівнює 1%: Румунія та Мальта (по 0,5%), Кіпр (0,7%), Болгарія (0,8%), Латвія (0,9%), а також Словаччина та Люксембург (1,0%).

У 2024 році на сектор підприємств продовжувала припадати найбільша частка витрат на ДіР – 66,5% витрат ЄС на дослідження та розробки, що склало 268,1 млрд євро. За ним йшли сектор вищої освіти (86,1 млрд євро; 21,4%), державний сектор (43,5 млрд євро; 10,8%) та приватний некомерційний сектор (5,4 млрд євро; 1,3%).

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20251204-2>

ЯК ДОСЛІДЖЕННЯ ЄС ПОРІВНЮЮТЬСЯ ЗІ СВІТОВИМИ ДОСЛІДЖЕННЯМИ

Згідно з новим звітом *"ЄС як науковий новатор"*, нещодавно опублікованим видавництвом Elsevier, ЄС у низці галузей є "ключовим світовим гравцем у стратегічних сферах".

Дані Elsevier значною мірою базуються на дослідницьких публікаціях, а не на фактичному впровадженні технологій. Однак це вселяє обережний оптимізм щодо того, що ЄС залишається науковою державою на рівні зі США та Китаєм. Якщо додати до цього Велику Британію та Швейцарію, Європа в цілому стає ще сильнішою.

Що стосується кількості публікацій, то на Китай зараз припадає 28% статей, а на США – 17%. Однак ЄС залишається на рівні 22%. Публікації ЄС також цитуються дещо частіше, ніж публікації з Китаю. "Дослідження ЄС не лише значні за обсягом, але й визнані та використовуються колегами", – йдеться у повідомленні.

Зв'язки з бізнесом значно зросли за останні три десятиліття, і зараз 76% корпоративних досліджень ЄС проводяться за участю університетських партнерів, а 56% проводяться виключно у співавторстві з університетами ЄС.

Розглядаючи зокрема стратегічно важливі технології у звіті стверджується, що ЄС є "ключовим світовим гравцем у стратегічних галузях, володіючи значною часткою досліджень у галузі біотехнологій, фотоніки, робототехніки та космічних технологій".

Навіть у таких галузях, як штучний інтелект та батареї, де частка публікацій ЄС нижча, він все ще випускає особливо високо цитовані публікації, зазначається у звіті.

У звіті також розглядається, на яких галузях зосереджуються різні держави, і робиться висновок, що "стабільний" результат ЄС як у галузі наук про життя та медицини, так і в інженерії та технологіях означає, що він має "збалансований підхід як до охорони здоров'я, так і до промислових інновацій".

США більше зосереджуються на охороні здоров'я та науках про життя, тоді як пріоритетом Китаю є інженерія та технології.

https://sciencebusiness.net/news/universities/how-eu-research-stacks-against-world-three-charts?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Commission+releases+Horizon+Europe+final+work+programmes+for+2026-27&utm_campaign=Science%7CBusiness+Bulletin+No++1285+%28Copy%29

УНІВЕРСИТЕТИ НАУКИ І ТЕХНІКИ РЕФОРМУЮТЬ ОЦІНКУ ДОСЛІДЖЕНЬ

інклюзивній та орієнтованій на майбутнє оцінці досліджень.

Звіт доступний для завантаження та поширення.

Провідні університети науки і техніки, об'єднані в CESAER, сьогодні опублікували звіт про семінар "Найкращі практики, отримані уроки та рекомендації щодо виконання зобов'язань CoARA", у якому висвітлено практики чотирьох установ-членів, що сприяють якісній,

Незважаючи на зростаючу усвідомленість необхідності модернізації оцінки досліджень, традиційні метрики все ще домінують, обмежуючи визнання різноманітного дослідницького внеску та кар'єрних шляхів. У відповідь на ці виклики, звіт CESAER ділиться досвідом 4-х університетів, показуючи, що успішна реформа залежить від сильного лідерства, інтеграції принципів CoARA, інклюзивних робочих груп та підходів на основі пілотних проєктів.

У ньому також підкреслюється роль європейських та національних рамок у підтримці університетів за допомогою узгодженого фінансування, сумісної інфраструктури та взаємодії з дослідницькою спільнотою.

<https://www.cesaer.org/news/universities-of-science-and-technology-reforming-research-assessment-2091/>

ПРОПОЗИЦІЯ 10-Ї РАМКОВОЇ ПРОГРАМИ РИЗИКУЄ ПОСЛАБИТИ ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЄВРОПИ

У статті, опублікованій 20 листопада Андерсом Седерхольмом (президентом Королівського технологічного інституту KTH, члена CESAER) разом з Гансом Адольфссоном (президентом Стокгольмського університету) та Аннікою Естман Вернерсон (президенткою Каролінського інституту), автори обговорюють зростаючі виклики збереження конкурентоспроможності в глобалізованому світі та підкреслюють вирішальну роль наступної Рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій (FP10).

Європа стикається із серйозними суспільними викликами – від зміни клімату та цифровізації до охорони здоров'я та безпеки. Водночас глобальна конкуренція посилюється, і США та Китай лідирують у проривних технологіях, таких як штучний інтелект і квантові технології. Щоб ЄС залишався конкурентоспроможним, наступна Рамкова програма ЄС з досліджень і інновацій (FP10) має зміцнити, а не відсунути на другий план зв'язок між дослідженнями та інноваціями.

Тому нас турбує пропозиція Європейської комісії передати контроль над центральною частиною Рамкової програми, Стовпом 2, який сприяє співпраці в усій системі досліджень та інновацій, до Європейського фонду конкурентоспроможності, орієнтованого на більш орієнтовані на ринок проєкти. Це була б стратегічна помилка, яка ризикує послабити важливий зв'язок між дослідженнями та інноваціями, особливо в сферах, де промисловість сильно залежить від ранньої співпраці з університетами, де компанії не можуть самостійно нести витрати та ризики фундаментальних досліджень.

Щоб зберегти глобальну конкурентоспроможність Європи як зараз, так і в майбутньому, FP10 має мати бюджет, який відповідатиме основним світовим конкурентам, а передконкурентне, спільне фінансування досліджень і інновацій має стати одним із наріжних каменів програми. Для глобальної конкуренції ЄС потребує надійного бюджету на дослідження та інновації, а також стратегії, яка сприятиме досконалості та співпраці, каже Андерс Седерхольм.

Повна версія статті доступна [тут](#).

<https://www.cesaer.org/news/fp10-proposal-risks-weakening-europes-innovation-capacity-2075/>

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

СХВАЛЕНО ПРОЄКТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС ТА ОКРЕСЛЕНО КРОКИ ДО АСОЦІЙОВАНОЇ УЧАСТІ В ЕРАЗМУС+

Схвалено проєкт Національної програми адаптації законодавства України до права ЄС та окреслено кроки до асоційованої участі в Еразмус+

4 грудня 2025 року відбулося спільне засідання робочих (переговорних) груп з питань науки та досліджень і з питань освіти та культури щодо підготовки переговорних позицій України під час переговорів з Європейським Союзом щодо укладення Угоди про вступ України до ЄС.

Рішенням робочих груп було схвалено проєкт Національної програми адаптації законодавства України до права ЄС (NPAА) за переговорними розділами 25 "Наука та дослідження" та 26 "Освіта та культура".

Під час засідання відбулося обговорення рекомендацій Європейської комісії зі Звіту про прогрес України в межах Пакета розширення ЄС 2025 року. У розділі 25 йшлося про активізацію роботи офісу "Горизонт Європа" в Україні та мережі національних контактних пунктів, створення адміністративних умов для розроблення регіональних стратегій смарт-спеціалізації, а також про затвердження оновленої Дорожньої карти інтеграції України до Європейського дослідницького простору на 2025–2027 роки. Рекомендації за розділом 26 охоплюють завдання щодо повної імплементації нового законодавства у сферах дошкільної та професійної освіти, а також стратегії розвитку культури. Було наголошено, що уряд готує проєкт плану заходів із виконання рекомендацій Єврокомісії, а прогрес виконання надалі розглядатиметься на засіданнях переговорних груп.

Відзначивши ключову роль Програми ЄС з освіти, навчання, молоді та спорту Еразмус+ в інтеграції України до європейського освітнього простору, Євген Кудрявець представив плани Міністерства освіти і науки України щодо підготовки до асоційованої участі у Програмі як логічний крок у процесі вступу до Європейського Союзу.

Також учасники засідання розглянули та затвердили плани роботи переговорних груп на 2026 рік.

<https://mon.gov.ua/news/spilne-zasidannia-perehovornykh-hrup-z-pidhotovky-do-vstupu-do-ies-u-sferakh-nauky-doslidzhen-osvity-ta-kultury>

МІЖНАРОДНА КОАЛІЦІЯ З НАУКИ, ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ РОЗШИРЮЄТЬСЯ

Міжнародна коаліція з науки, досліджень та інновацій для України системно розширюється

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ

Міжнародна коаліція з науки, досліджень та інновацій для України продовжує розширюватися, об'єднуючи дедалі більше країн і міжнародних партнерів навколо відновлення та розвитку української науково-інноваційної системи.

Коаліція була започаткована для посилення міжнародної підтримки України у сфері науки, досліджень та інновацій, а також для координації зусиль партнерів у межах довгострокових програм співпраці.

На сьогодні до Коаліції входять уряди 14 країн (Австрія, Болгарія, Велика Британія, Данія, Іспанія, Італія, Литва, Німеччина, Польща, Португалія, Словаччина, Україна, Хорватія, Швеція), Європейська комісія, а також міжнародні організації.

Серед міжнародних партнерів Коаліції:

- Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (UNDP);
- Національні академії наук, інженерії та медицини Сполучених Штатів Америки;
- Альянс німецьких наукових організацій;
- Фонд Саймонса;
- Expertise France в Україні;
- Європейська федерація академій наук і гуманітарних наук (ALLEA);
- Science Europe;
- RI Logistica.

Партнери України, інституції Європейського Союзу, міжнародні організації та наукові спільноти працюють над:

- інтеграцією України до Європейського дослідницького простору;
- підтримкою українських науковців і дослідницьких інституцій;
- розвитком інновацій та трансферу технологій;
- залученням України до спільних міжнародних проєктів.

Також днями, для забезпечення прозорості та відкритого доступу до інформації про діяльність Коаліції запрацювала окрема сторінка на сайті European Commission. На ній представлено склад Коаліції, її цілі та ключові напрями співпраці.

Ознайомитися з переліком учасників Коаліції та актуальною інформацією можна за [посиланням](https://mon.gov.ua/news/mizhnarodna-koalitsiia-z-nauky-doslidzhen-ta-innovatsii-dlia-ukrainy-systemno-rozshyriuietsia).

<https://mon.gov.ua/news/mizhnarodna-koalitsiia-z-nauky-doslidzhen-ta-innovatsii-dlia-ukrainy-systemno-rozshyriuietsia>

EU4UA DEFENCE TECH: ЄС ТА УКРАЇНА ЗАПУСКАЮТЬ НОВУ ГРАНТОВУ ПРОГРАМУ BRAVE1 НА €3,3 МЛН

Україна та Європейський Союз розпочали нову грантову програму BRAVE1 на суму €3,3 млн у межах ініціативи EU4UA Defence Tech, щоб прискорити розвиток технологічних інновацій. Перший раунд грантів буде сфокусований на розробці високошвидкісних перехоплювачів та радіолокаційних систем. Програму реалізують Brave1 та Офіс ефективного регулювання (BRDO) за підтримки ЄС.

Подання заявок на перший раунд грантової програми Brave1 EU4UA Defence Tech відкрився з 1 грудня. Компанії можуть подавати заявки через [портал](#) до 14 січня 2026 року. Участь можуть брати компанії, які мають розробки з рівнем технологічної готовності 5-6.

Фінансування покриватиме валідацію технологій, створення прототипів, захист інтелектуальної власності та тестування.

Кандидати пройдуть комплаєнс-перевірку, оборонну експертизу та пітч. Відбіркова комісія, до складу якої входять представники Brave1, BRDO, Офісу оборонних інновацій ЄС у Києві, Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних сил України, обере переможців. У 2026 році буде проведено ще два раунди, спрямовані на найнагальніші потреби оборонних технологій. Деталі щодо програми наведені на [порталі](#).

Окрім грантів, ініціатива EU4UA Defence Tech сприяє ширшому розвитку оборонно-технологічної екосистеми України. Вона забезпечує удосконалення нормативно-правової бази, відкриття виставкового залу Brave1 Expo Room, а також підтримку міжнародних заходів і спеціального хакатону для глибшої інтеграції українських рішень у європейський оборонний простір.

Проект EU4UA Defence Tech, що фінансується Європейським Союзом, реалізується BRDO у партнерстві з Brave1 з вересня 2025р. до лютого 2027р. Він має на меті посилити інноваційний потенціал оборонно-технологічної та промислової бази України, сприяти поглибленню співпраці між ЄС та Україною у сфері безпеки.

https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu4ua-defence-tech-ec-ta-ukraina-zapuskayut-novu-grantovu-programu-brave1-na-€33-mln_uk?s=232

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА ФАО НАДАЛИ НОВЕ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І УПРАВЛІННЯ В СЕКТОРІ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Обладнання вартістю 135 744 доларів США дозволить проводити сучасні дослідження на борту суден, зміцнить управління рибним господарством на основі фактичних даних та сприятиме наближенню України до стандартів ЄС.

Сектор рибного господарства України продовжує працювати в надзвичайно складних умовах через тривалу війну. Обмежений доступ до ключових водойм, пошкоджена інфраструктура моніторингу та досліджень, а також порушення інституційної спроможності суттєво вплинули на здатність країни проводити систематичні наукові оцінки та забезпечувати стаке використання водних біоресурсів.

У відповідь на ці виклики та за фінансової підтримки Європейського Союзу, Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) передала Інституту рибного господарства, екології моря та океанографії комплект сучасної техніки й наукового обладнання. Ця підтримка сприяє зусиллям Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, а також Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм зміцнювати науковий потенціал, проводити польові наукові експедиції і посилювати доказову базу, необхідну для ефективного та відповідального управління рибним господарством.

Для забезпечення практичної підтримки цього рішення Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії отримав два науково-дослідні човни з двигунами та причепами, два транспортні засоби для польових робіт, а також комплект аналізаторів води й мікроскопів для проведення екологічних і біологічних оцінок. Це обладнання забезпечить проведення наукових досліджень безпосередньо на борту суден з

метою моніторингу рибних популяцій, середовищ їхнього існування та екологічних умов, а також формування високоякісних даних, необхідних для визначення сталих обсягів вилову та ухвалення управлінських рішень у секторі рибного господарства.

Ця співпраця є частиною ширшого процесу відновлення рибного господарства на засадах, які забезпечують його довгострокову стійкість: наукова доброчесність, сучасне управління та дотримання міжнародно визнаних стандартів.

<https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/європейський-союз-та-фао-надали-нове-обладнання-для-посилення-наукових-досліджень-і-управління-в-uk?s=232>

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

МОН ПОСИЛЮЄ КООРДИНАЦІЮ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ПРОГРАМІ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА"

19 грудня 2025 року в Києві відбувся круглий стіл щодо налагодження ефективної взаємодії мережі національних контактних пунктів, представників України до програмних комітетів "Горизонт Європа", Офісу Горизонт Європа в Україні, який виконує функції Координаційного центру програми та МОН.

Захід об'єднав представників міністерства освіти і науки України, Національного фонду досліджень України, Представництва Європейського Союзу в Україні, мережі національних контактних пунктів (НКП), а також представників України в програмних комітетах ЄС.

Ключові результати 2025 року та плани на найближчу перспективу

У межах робочої частини генеральний директор директорату розвитку науки МОН Григорій Мозолевич представив огляд головних кроків України з інтеграції до Європейського дослідницького простору у 2025 році та окреслив пріоритети на 2026–2027 роки.

Серед ключових результатів:

- Завершення двостороннього скринінгу стану євроінтеграції за розділом "Наука та дослідження";
- Підготовка та схвалення Національної програми адаптації законодавства України до права ЄС (НРАА);
- Активізація роботи Офісу "Горизонт Європа" в Україні та мережі НКП відповідно до рекомендацій Європейської Комісії;
- Оновлення нормативної бази щодо участі представників України у програмних комітетах "Горизонт Європа".

Окрему увагу було приділено динаміці участі України в програмі "Горизонт Європа". Станом на грудень 2025 року українські організації подали 2423 проєктні заявки, отримали фінансування для 244 проєктів на загальну суму 64,3 млн євро, що демонструє стабільне зростання показників порівняно з попередніми роками.

Інфраструктура підтримки: НКП та представники в програмних комітетах

Учасники заходу обговорили результати діяльності мережі національних контактних пунктів за різними кластерами програми "Горизонт Європа", а також роль представників України в програмних комітетах ЄС у підвищенні показників участі України.

У 2025 році на функціонування мережі НКП було передбачено 11 млн грн фінансування, а також впроваджено електронне звітування через систему URIS, що підвищило прозорість і керованість процесів.

На 2026 рік визначено пріоритети:

- оновлення мережі НКП за результатами річного моніторингу;
- посилення взаємодії між НКП, Офісом "Горизонт Європа" та представниками України в програмних комітетах з метою підвищення ефективності участі України в програмі та підготовки до асоційованої участі в наступній Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій на 2028–2034 роки;
- збільшення кількості поданих заявок, проєктів та обсягів залученого фінансування щонайменше на 15%.

<https://mon.gov.ua/news/mon-posyliuie-koordynatsiiu-uchasti-ukrainy-v-prohrami-horyzont-ievropa>

УКРАЇНСЬКІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ І НАУКИ МАТИМУТЬ БЕЗОПЛАТНИЙ ДОСТУП ДО SCOPUS ТА WOS У 2026 РОЦІ

Українські заклади освіти і науки матимуть безоплатний доступ до Scopus та WoS у 2026 році

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ

Українські заклади вищої освіти та наукові установи продовжать користуватися безоплатним доступом до ключових міжнародних наукометричних і повнотекстових ресурсів у 2026 році.

Міністерство освіти і науки України провело перемовини та отримало офіційні підтвердження від міжнародних партнерів – Clarivate та Elsevier – щодо продовження безоплатного доступу для українських інституцій.

Доступ від Clarivate

Компанія Clarivate підтвердила безперервний доступ для установ України до ресурсів Web of Science, InCites та Derwent Innovation до 31 грудня 2026 року. Рішення спрямовано на підтримку української наукової спільноти та забезпечення стабільного доступу до надійної наукової інформації в умовах війни.

Доступ від Elsevier

Elsevier також підтвердив продовження доступу для українських закладів освіти й науки до своїх наукових електронних ресурсів – зокрема Scopus і SciVal – у 2026 році. Це дасть змогу дослідникам і викладачам працювати з актуальними міжнародними публікаціями та використовувати сучасні аналітичні інструменти.

Доступ через Research4Life

Окрім цього, університети й наукові установи України до кінця 2027 року мають безоплатний доступ до повнотекстових електронних ресурсів на платформі Research4Life.

З січня 2023 року Україна має право на доступ до повнотекстових електронних ресурсів порталу Research4Life як країна Групи А (вільний доступ), що триватиме до кінця 2027 року.

Через портал Research4Life надається доступ до понад 200 тис. назв книг і журналів міжнародних видавництв, зокрема Elsevier, Springer Nature, John Wiley & Sons, Taylor & Francis, Emerald, Sage Publications, Oxford University Press, Cambridge University Press, IOP Publishing та інших.

Державна науково-технічна бібліотека України (ДНТБ України) є адміністратором та надає всебічну підтримку щодо ефективного використання й промоції проєкту Research4Life в Україні (Research4Life Country Connector Associate).

Про Консорціум EIFL-Україна

EIFL-Україна засновано в червні 2025 року відповідно до Меморандуму про співробітництво ДНТБ України з організацією EIFL (Electronic Information for Libraries) – некомерційною організацією, що співпрацює з бібліотеками, університетами та бюджетними науковими установами у 38 країнах світу.

Діяльність EIFL та Національного консорціуму EIFL-Україна здійснюється за такими напрямками:

- Доступ до ліцензованих ресурсів – безоплатний або недорогий доступ до електронних ресурсів і технологічних платформ, а також скасування або знижки на оплату за обробку статей для публікації у відкритому доступі.
- Авторське право та бібліотеки – сприяння реформуванню національного й міжнародного законодавства про авторське право та підтримка бібліотек у просуванні справедливої системи авторського права.
- Відкритий доступ – усунення перешкод для обміну знаннями, підтримка політик відкритого доступу (OA), розвиток репозитаріїв і журналів відкритого доступу.
- Публічні бібліотеки – впровадження інноваційних рішень і практик для розвитку громад.

Продовження доступу до міжнародних наукових ресурсів є важливим елементом інтеграції української науки у світовий дослідницький простір та підтримки спроможності закладів освіти й науки працювати навіть в умовах повномасштабної війни.

<https://mon.gov.ua/news/ukrainski-zaklady-osvity-i-nauky-matymut-bezoplatnyi-dostup-do-scopus-ta-wos-u-2026-rotsi>

УКРАЇНА ФОРМУЄ НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІТИКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ІННОВАЦІЙ І ПРЕЗЕНТУЄ РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРШОГО РОКУ РОЗБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ СТАРТАП-ШКІЛ У ЗВО ТА НУ

4 грудня 2025 року під час події University Innovation Day Міністерство освіти і науки України представило ключові елементи нової національної політики університетських інновацій – від розбудови мережі стартап-шкіл – інкубаторів – акселераторів до запуску інструментів комерціалізації та підтримки проєктів deep-tech у закладах вищої освіти.

На сьогодні в Україні вже працює національна мережа з 23 стартап-шкіл у 16 регіонах, шість з яких отримують державне фінансування у розмірі 1,5 мільйона гривень кожна на півтора року. Стартап-школи поєднують навчання з підприємництва, менторську підтримку та доступ до сучасної інфраструктури – лабораторій прототипування, центрів тестування і симуляційних платформ. Мережа забезпечує повний шлях розвитку інновацій у ЗВО та наукових установах – від ідеї до прототипу, стартапу та виходу на ринок. Перші результати підтверджують ефективність моделі:

- 150+ команд отримали підтримку;
- 40+ прототипів створено;
- 60+ воркшопів і пітчингів проведено;
- зростає міжуніверситетська співпраця через спільні хакатони та тестування технологічних рішень.

МОН також представило комплекс державних інструментів, які вже працюють або готуються до запуску: державне замовлення на НДР, наукові парки, платформу InfoScienceChannel, а також заплановані механізми – премію КМУ за інновації, Science.City, центри трансферу технологій, інноваційні гранти та ваучери. Усе це формує перший інтегрований інноваційний ланцюг, що дає змогу університетам системно працювати з технологічними командами.

Протягом 2025 року вже відбулися ключові кроки, які заклали основу цієї системи. Зокрема, був проведений офіційний запуск Національної мережі стартап-шкіл – інкубаторів – акселераторів, відбулися шість практичних сесій із міжнародними експертами з Aalto University, UC Berkeley та інноваційних агенцій Європи, організованих за підтримки YEP. МОН спільно з Українським фондом стартапів і партнерами провело конкурс стартапів для університетських команд, де учасники отримали можливість представити свої рішення на IT Arena та Nordic Deep Tech Business Summit. Також була проведена акселераційна програма Science & Business Acceleration 2025, яка підтримала команди зі стартап-шкіл, а на національному рівні відбувся захід PolyTECH Summit, який об'єднав університети, бізнес та інноваційні екосистеми навколо розвитку технологічних рішень.

Захід організував *YEP Accelerator* у межах проєкту *Seeds of Bravery*, що фінансується Європейською інноваційною радою, у партнерстві з *Міністерством освіти і науки України* та *Українським фондом стартапів*. У межах University Innovation Day було підсумовано роботу стартап-студій, що діють у Київському авіаційному інституті, Житомирській політехніці, Харківському політехнічному інституті та Львівській політехніці.

Ця модель уперше забезпечує системний перехід університетських команд від дослідження до продукту та партнерств. Також учасники побачили результати інкубаційної програми Beyond the Thesis для deeptech-команд, а міжнародні організації звернули увагу на потенціал українських розробок у сферах нової енергетики, матеріалів, біотехнологій та циркулярної економіки.

У планах також провести PolyTECH Summit 2026 для широкої презентації університетських інновацій та стимулювання міжінституційної співпраці.

YEP Accelerator оголосив відкриття набору на другу хвилю спеціалізованої програмит *Beyond the Thesis* для команд з TRL5+, які працюють над технологіями, готовими до інвестування та масштабування.

Запис події доступний *онлайн*.

<https://mon.gov.ua/news/ukraina-formuie-natsionalnu-polityku-universytetskykh-innovatsii-i-prezentuie-rezultaty-pershoho-roku-rozbudovy-natsionalnoi-merezhi-startap-shkil-u-zvo-ta-nu>

ВЕРХОВНА РАДА УХВАЛИЛА ЗАКОН, ЩО ВСТАНОВЛЮЄ ЄДИНІ ПРАВИЛА ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТІ І НАУЦІ

Верховна Рада ухвалила Закон, що встановлює єдині правила доброчесності в освіті і науці

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ

Верховна Рада України ухвалила у другому читанні законопроект №10392 "Про академічну доброчесність", який уперше формує єдині комплексні законодавчі межі академічної доброчесності в системі освіти і науки – від загальної середньої до вищої освіти, науки, наукових досліджень, експертизи та присудження наукових ступенів і вчених звань.

Документ визначає цінності, принципи та правила академічної доброчесності, встановлює види порушень, процедури їх розгляду, механізми реагування та санкції, а також чітко розмежовує відповідальність осіб та інституцій.

Закон визначає академічну доброчесність як сукупність цінностей, принципів і правил, яких мають дотримуватися всі суб'єкти академічної діяльності під час навчання, викладання, наукової та науково-технічної діяльності. Базовими цінностями визначено чесність, довіру, повагу до авторства та гідності, справедливість, відповідальність, стійкість і рішучість у дотриманні доброчесних практик.

Закон поширюється на:

- освітню діяльність закладів освіти всіх рівнів;
- наукову та науково-технічну діяльність;
- навчальну діяльність здобувачів освіти;
- створення, рецензування та оприлюднення академічних творів;
- вступні випробування, конкурси, олімпіади;
- присудження ступенів освіти, наукових ступенів, присвоєння вчених і педагогічних звань;
- процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти й науки;
- оцінювання наукових установ.

Закон закріплює перелік основних порушень, зокрема:

- академічний плагіат;
- фабрикацію та фальсифікацію даних;
- відчуження та приписування авторства;
- несамотійне виконання завдань і недозволену допомогу;
- недоброчесне оцінювання;
- академічний саботаж;
- схиляння до порушення академічної доброчесності;

- інституційні порушення академічної доброчесності.

Окремо врегульовано використання результатів, згенерованих комп'ютерними програмами: такі матеріали не можуть вважатися авторськими, якщо факт їх використання не зазначено.

Закон встановлює процедуру розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, яка передбачає визначені строки, права сторін, обов'язок закладів освіти й наукових установ ухвалювати рішення, механізми запобігання конфлікту інтересів і можливість оскарження таких рішень. Закріплено презумпцію академічної доброчесності.

Законом визначено перелік санкцій залежно від статусу особи, зокрема:

- для педагогічних і науково-педагогічних працівників, науковців — від попередження та інших обмежень до звільнення з посади, позбавлення ступенів, звань, участі в конкурсах і керівництві дослідженнями;
- для здобувачів освіти — від повторного виконання робіт до відрахування;
- для закладів освіти й наукових установ — інституційні санкції, включно з відмовою в акредитації, позбавленням права присуджувати ступені чи зниженням оцінки державної атестації.

Система забезпечення академічної доброчесності в закладах

Заклади освіти та наукові установи зобов'язані:

- мати внутрішню систему забезпечення академічної доброчесності;
- затвердити внутрішні політики, процедури та уповноважені органи;
- забезпечити прозорий порядок розгляду повідомлень про порушення;
- оприлюднювати внутрішні акти та результати розгляду таких повідомлень;
- використовувати програмні засоби для виявлення ознак порушень доброчесності.

Керівники закладів освіти та наукових установ несуть персональну відповідальність за функціонування цих систем.

Законом передбачено створення Реєстру осіб, щодо яких застосовано обмеження за порушення академічної доброчесності, що має забезпечити прозорість рішень і посилити довіру до документів про освіту, наукових ступенів і вчених звань.

Також забороняється реклама та посередництво у створенні академічних творів на замовлення; такі дії прямо віднесено до порушень академічної доброчесності з відповідними правовими наслідками.

<https://mon.gov.ua/news/verkhovna-rada-ukhvalyla-zakon-shcho-vstanovliuie-iedyni-pravyla-dobrochesnosti-v-osviti-i-nautsi>

ФІНАЛ КОНКУРСУ NEURO IMPACT CHALLENGE: МОН ПОСИЛЮЄ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В R&D

12 грудня 2025 року відбулося нагородження переможців фіналу Neuro Impact Challenge – ініціативи, спрямованої на розвиток державно-приватного партнерства та налагодження системної взаємодії між наукою, бізнесом й інноваційною екосистемою.

Neuro Impact Challenge реалізовано спільно Міністерством освіти і науки України, компанією "Юрія-Фарм" та Українським національним офісом інтелектуальної власності та інновацій. Метою ініціативи стало залучення наукової спільноти до подолання реальних ринкових і галузевих викликів у сфері неврологічних захворювань.

Подія стала платформою, що об'єднала науковців, лікарів, студентів, стартап-команди та ІТ-спеціалістів з усієї країни для пошуку проривних медичних і біотехнологічних рішень за запитом бізнесу. Компанія "Юрія-Фарм" сформувала конкретні технологічні виклики та окреслила актуальні потреби у сфері неврології, а учасники працювали над практичними рішеннями, орієнтованими на подальше впровадження.

За результатами фінального відбору журі визначило трьох переможців, чії розробки продемонстрували найбільший потенціал для практичного застосування. Команди, що представили найбільш перспективні медичні вироби та лікарські засоби для діагностики, лікування або поліпшення якості життя пацієнтів із неврологічними захворюваннями, отримали грошові призи від компанії "Юрія-Фарм".

Переможці Neuro Impact Challenge:

1 місце – FAZENA – Дизайн молекулярного модулятора Phospholipid-transporting ATPase ABCA7 для лікування хвороби Альцгеймера за наявності певних мутацій (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут молекулярної біології та генетики НАН України);

2 місце – CerebroFractal – Оцінювання атрофічних змін головного мозку за допомогою фрактального аналізу (Харківський національний медичний університет);

3 місце – Bogomoletz Institute Research Team – CBN як нейропротектор та антиконвульсант (Національний медичний університет імені О. О. Богомольця).

Окрім фінансової підтримки, переможці отримали можливість продовжити співпрацю з експертами компанії "Юрія-Фарм" для подальшої валідації розробок, проведення клінічних досліджень та підготовки рішень до виведення на ринок.

Neuro Impact Challenge підтвердив високий рівень інноваційного потенціалу української наукової спільноти та утвердився як ефективна платформа взаємодії науки, медицини й бізнесу для валідації практичної експертизи сучасних біотехнологічних ідей.

Результати події засвідчили, що модель прямої співпраці науки й бізнесу працює ефективно, а університетські лабораторії в Україні здатні генерувати високотехнологічні рішення, готові до комерціалізації.

Довідково:

Міністерство освіти і науки України вже надає методичну та консультативну підтримку компаніям, зацікавленим у співпраці з науковою спільнотою.

Бізнес може звертатися до МОН за попередніми консультаціями та довідковою інформацією щодо формування технологічних запитів, участі в спільних подіях і подальшої реалізації прикладних наукових досліджень та розробок у партнерстві з університетами й науковими установами. Контакти: innovation@mon.gov.ua

<https://mon.gov.ua/news/final-konkursu-neuro-impact-challenge-mon-posyliuie-derzhavno-pryvatne-partnerstvo-v-rd>

ПОСИЛЕННЯ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ: ОФІЦІЙНИЙ ЗАПУСК ПЛАТФОРМИ ФІНАНСУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Україна офіційно запустила Платформу фінансування сталого розвитку, яка покликана стати національним механізмом для координації політик, що стосуються сталих фінансів та стандартів, узгоджених із законодавством ЄС. Об'єднуючи уряд, регулятора, банки, бізнес і міжнародних партнерів, Платформа сприятиме зеленому переходу країни та зміцненню її економічної стійкості.

Захід із нагоди запуску Платформи, що об'єднав представників органів державної влади, регулятора, банків, приватного сектору, громадських організацій та міжнародних партнерів, було спільно організовано Секретаріатом Кабінету Міністрів, Офісом Президента України, Українським кліматичним офісом/Проект "Capacities for Climate Action" та Підрозділом сталих фінансів (GIZ Україна).

Вже на початку 2026 року розпочнуться щоквартальні координаційні засідання, на яких відстежуватимуть прогрес, узгоджуватимуть термінологію між міністерствами та забезпечуватимуть своєчасне виконання завдань підгруп. Регулярні семінари для зацікавлених сторін, що відбуватимуться кожні шість місяців, інформуватимуть і залучатимуть ширше бізнес-середовище, громадські організації та міжнародних партнерів. За результатами роботи Платформи публікуватиметься щорічний звіт щодо стану сталого фінансування в Україні.

Платформа відіграватиме ключову роль у координації переходу України до кліматично стійкої фінансової системи, узгодженої з нормами ЄС. Це допоможе зміцнити економічну стабільність і відкрити нові можливості для сталих інвестицій в Україні.

Довідкова інформація:

Платформа фінансування сталого розвитку функціонує під керівництвом Секретаріату Кабінету Міністрів України під егідою Офісу Президента України за підтримки Українського кліматичного офісу / проекту C4CA. Український кліматичний офіс надаватиме підтримку Платформі, зосереджуючись на технічних аспектах діяльності, зокрема на глибокому аналізі запланованих реформ, вивченні найкращих міжнародних практик та перегляді й узгодженні чинних стратегічних документів, пов'язаних зі сталими фінансами.

Український кліматичний офіс / Проект "Capacities for Climate Action" (C4CA) впроваджується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ GmbH) за дорученням Федерального міністерства довкілля, захисту клімату, охорони природи та ядерної безпеки Німеччини в рамках Міжнародної кліматичної ініціативи (IKI) та співфінансується Європейським Союзом.

https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/посилення-стійкості-україни-офіційний-запуск-платформи-фінансування-сталого-розвитку_uk?s=232

УРЯД ЗАТВЕРДИВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ПРОЄКТ ЗІ СТВОРЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ

РІШЕННЯ УРЯДУ

Уряд затвердив експериментальний проєкт зі створення дослідницьких центрів передового досвіду

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ

3 грудня 2025 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанову "Про реалізацію експериментального проєкту щодо створення дослідницьких центрів передового досвіду". Документ запроваджує дворічний проєкт, який дасть змогу університетам створити сучасну матеріально-технічну базу для проведення прикладних досліджень, розроблення технологій та комерціалізації науково-технічних (прикладних) результатів, що мають значення для державних потреб, зокрема обороноздатності.

Постанова затверджує механізм реалізації проєкту, порядок конкурсного добору університетів, вимоги до структури та функціоналу центрів і етапи їхнього створення.

Дослідницькі центри передового досвіду працюватимуть у визначених державою пріоритетних галузях. Їхня діяльність охоплюватиме проведення прикладних досліджень, створення MVP-рішень, випробування технологій і підготовку фахівців у галузях природничих та інженерно-технічних наук. Крім того, центри сприятимуть впровадженню Стратегії цифрового розвитку інновацій України WINWIN до 2030 року.

Що отримають університети

Установи, які переможуть у конкурсі, зможуть модернізувати дослідницьку й інноваційну інфраструктуру та залучати студентів, аспірантів і вчених до виконання прикладних досліджень. Це посилить взаємодію між університетами, бізнесом та представниками оборонного сектору, а також дасть змогу розвивати інноваційну й науково-технічну діяльність.

Що отримають суб'єкти господарювання

Підприємства зможуть працювати з центрами у форматі спільних проєктів – від замовлення досліджень, тестування і впровадження розробок до залучення фахівців із високим професійним рівнем та досвідом у відповідних галузях, що відповідатиме потребам бізнесу. Вони також матимуть доступ до новітніх технологій у стратегічно важливих галузях та можливість створювати інноваційну продукцію з високою доданою вартістю.

Очікуваний ефект

- до 30 проєктів глибокого технологічного, зокрема оборонного спрямування;
- конкурентні заробітні плати для залучення найкращих фахівців до роботи в центрах;
- понад 3000 студентів, аспірантів і дослідників отримають доступ до найсучаснішої дослідницької інфраструктури в перші два роки;
- університети зможуть зміцнити науково-технічний потенціал і розвинути сучасну дослідницьку базу, важливу для оборони та відновлення економіки.

<https://mon.gov.ua/news/uriad-zatverdyyv-eksperymentalnyi-proiekt-zi-stvorennia-doslidnytskykh-tsentriv-peredovoho-dosvidu>

МОН ЗАПУСКАЄ ПРОЄКТ CAMPEx TA ВІДКРИВАЄ ПОДАННЯ ЗАЯВОК ВІД УНІВЕРСИТЕТІВ

в Україні заради результатів".

До участі в конкурсі запрошують державні ЗВО, що перебувають у сфері управління МОН, мають стратегію розвитку, узгоджену з цілями реформи вищої освіти, створюють умови для безпечного навчального та дослідницького середовища й реалізують акредитовані освітні програми за відповідними спеціальностями.

Конкурс передбачає кілька етапів: подання виражень зацікавленості, проведення інформаційних сесій, подання повних пакетів документів, оцінювання пропозицій, формування рейтингу й відбір десяти CampEx з урахуванням регіонального розподілу.

Університети-переможці отримають офіційні листи-підтвердження. МОН і ЗВО укладуть угоди із чітко визначеними зобов'язаннями щодо досягнення ключових показників ефективності кампусів досконалості, умовами надання інвестицій та розподілом відповідальності сторін.

Детальну інформацію про конкурс, вимоги до учасників і адресу для надсилання оприлюднено *за посиланням*.

<https://entc.com.ua/uk/3663-mon-zapuskaye-proyekt-campex-ta-vidkryvaye-podannya-zayavok-dlya-universytetiv>

НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ

ПРИВАТНІ ДОНОРИ ПОЖЕРТВУВАЛИ 1 МІЛґАРД ДОЛАРІВ ЦЕРНУ НА МАЙБУТНІЙ АТОМНІЙ ДВИГУН

Європейська лабораторія фізики елементарних частинок у Женеві, вперше отримала пожертви від приватних благодійників на допомогу в будівництві свого наступного колайдера елементарних частинок. Ця пожертва, що склала 860 мільйонів євро, може допомогти ЦЕРНу побудувати *Майбутній круговий колайдер (FCC)* – проєкт, який ще не був схвалений державами-членами ЦЕРНу та, ймовірно, коштуватиме щонайменше 16 мільярдів євро. Кошти надійдуть від групи, до якої входять Фонд премії Breakthrough Prize, Фонд стратегічних інновацій Еріка та Венді Шмідт, а також підприємці Джон Елканн та Ксав'є Ніль. Фонд премії Breakthrough Prize фінансується ізраїльським інтернет-підприємцем Юрієм Мілнером, тоді як Ерік Шмідт був одним із перших президентів Google. Елканн є головою італійської бізнес-династії Аньеллі, а Ніль – французьким лідером телекомунікаційного та медіа-бізнесу. "Благодійність відіграє дедалі більшу роль у

фундаментальних дослідженнях у США, а тепер і в Європі", – каже Майкл Тернер, космолог та почесний професор Чиказького університету.

Щоб побудувати FCC, ЦЕРНу доведеться викопати *91-кілометровий тунель під швейцарсько-французьким кордоном* та встановити прискорювач для створення протилежно обертових пучків електронів та їхніх антиматеріальних двійників, позитронів. Їхні зіткнення створять бозони Хіггса, фундаментальні частинки, що опосередковують поле, що надає іншим частинкам масу.

Бозон Хіггса було відкрито в ЦЕРНі у 2012 році за допомогою Великого адронного колайдера (ВАК), будівництво якого коштувало близько 5 мільярдів доларів. Зіткнення протонів на ВАК призводять до хаотичних розпадів частинок, що ускладнює вивчення властивостей бозона Хіггса. ВАК був би "фабрикою Хіггса", яка виробляла б величезну кількість бозонів Хіггса в більш акуратних зіткненнях.

ВАК, який може почати працювати у 2040-х роках, був рекомендований Європейською стратегією фізики елементарних частинок, а в Сполучених Штатах – Комісією з визначення пріоритетів проєктів з фізики елементарних частинок.

Очікується, що керівна рада ЦЕРНу вирішить, чи продовжувати будівництво, у 2028 році. Довгостроковий план полягає в тому, щоб після електрон-позитронного колайдера в тому ж тунелі, що й ВАК, встановити протон-протонний колайдер. Він мав би в сім разів більшу енергію зіткнення, ніж ВАК, у надії відкрити нову фізику, що виходить за рамки поточної Стандартної моделі частинок і сил.

<https://www.science.org/content/article/private-donors-pledge-1-billion-ern-future-atom-smasher>

ПІД ЧАС СТВОРЕННЯ ЗОБРАЖЕНЬ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПОСТІЙНО ПЕРЕПЛІТАЄ ТІ САМІ 12 КЛІШЕ ЗІ СТОКОВИХ ФОТОГРАФІЙ

У грі "візуальний телефон" один гравець малює картинку та описує її іншому гравцеві, який потім повинен спробувати намалювати картинку, спираючись лише на словесний опис. Після багатьох ходів малюнок стає надзвичайно креативним.

Тепер дослідники змусили моделі штучного інтелекту (ШІ) грати в цю гру. У новому дослідженні, опублікованому в Patterns, дослідники поєднали дві моделі ШІ та випустили їх на 100 раундів візуального телефону. Але незалежно від того, наскільки різноманітною чи конкретною була початкова підказка, ШІ неодноразово сходилися на тих самих 12 загальних, часто євроцентричних мотивах – те, що дослідники називають "візуальною музикою ліфта".

Оскільки все більше систем ШІ створюються для автономного створення та оцінювання інших творчих робіт ШІ, дослідники попереджають, що отриманий набір кліше може згладити творчу різноманітність.

Джеба Резвана, дослідник спільної творчості людини та ШІ в Університеті Тоусона, каже, що дослідження надає більше доказів того, що неконтрольовані системи ШІ можуть посилювати існуючі упередження, такі як надання переваги західним культурам над іншими, що підкреслює необхідність тримати людей в курсі подій.

Ахмед Ельгаммал, директор Лабораторії мистецтва та штучного інтелекту в Університеті Рутгерса, додає, що оскільки системи штучного інтелекту розроблені для узагальнення, не дивно, що вони тяжіють до знайомих тем у своїх навчальних даних. Однак, він каже, що кількісна оцінка цього дрейфу в дослідженні є "дуже і дуже цікавою".

Це явище також має паралелі в людській культурі. У різних культурах неодноразово використовуються прості геометричні візерунки, такі як спіралі чи зигзаги, що свідчить про те, що люди також схильні зближуватися до знайомих форм. Різниця полягає в тому, що людські суспільства схильні мати коригувальні контркультури, які протистоять гомогенізації. Однак у моделях штучного інтелекту "зближення зумовлене підкріпленням без критики".

Чи можна побудувати ці системи так, щоб вони протистояли потягу до однаковості, залишається відкритим питанням.

<https://www.science.org/content/article/when-creating-images-ai-keeps-remixing-same-12-stock-photo-cliches>

ПОТОЧНІ ПРОЕКТИ

ПРОКЛАДАЮЧИ ШЛЯХ КРІЗЬ "СТЕЛЮ ТРАВИ" ЄВРОПЕЙСЬКОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Незважаючи на врахування гендерної рівності в інших секторах, сільське господарство часто залишається сліпою плямою, де домінують чоловіки

Проект GRASS Ceiling, який очолює Південно-Східний технологічний університет (SETU) в Ірландії та діє в дев'яти країнах, досліджує, чому жінок ігнорують у процесі прийняття рішень, фінансування та визнання. Він ставить давно назріле питання: що відбувається, коли ідеї, підприємства та потреби жінок ставляться в центр розвитку сільських районів?

В основі проекту GRASS Ceiling лежать "Живі лабораторії": громадські центри, де жінки-фермери та сільські новатори зустрічаються з керівниками підприємств, банками, місцевими органами влади та дослідниками.

Ідея полягала в спільному проектуванні, запитуючи: що потрібно жінкам для успіху? З якими перешкодами вони стикаються? Що вже працює?

Оплата учасниць за їхній час виявилася вирішальною, оскільки це визнавало цінність живого досвіду та допомагало їм поєднувати участь із фермерством та доглядом. Результатом стала повна залученість та більш чесні розмови.

Результати були однаковими в усіх дев'яти країнах. Багато учасниць керували фермами та підприємствами, які відображають цілі ЄС щодо сталого розвитку: низькі витрати, регенеративні, глибоко вкорінені в місцеву економіку. Але традиційні системи фінансування та консультування не були побудовані з урахуванням цих цілей.

Вимоги щодо розміру ферми або статусу власності часто виключають жінок, тоді як підтримка бізнесу зазвичай спрямована на великі, експортно-орієнтовані ферми, а не на

місцеві підприємства, керовані жінками. Навіть спадкове право, яке нібито гендерно нейтральне в таких місцях, як Норвегія, не допомагає.

Ферми все ще часто передаються синам, тоді як дочок іноді активно не заохочують брати на себе управління. Правові рамки можуть допомогти змінити це, але вони є лише частиною картини.

Те, що починалося як глибоке слухання, вже дало інструменти, політичні пропозиції та видимі результати. Завдяки своїм "Живим лабораторіям" (Living Labs), GRASS Ceiling підтримав 72 сільських жінки-інноватори у дев'яти країнах ЄС-учасницях. Деякі з них запустили нові підприємства. Інші створили партнерства та мережі, які поширили їхній вплив.

Ключові результати включають інструментарій політики GRASS Ceiling, який буде запущено в грудні та включає шаблон гендерної перевірки для сільського господарства, інструмент бенчмаркінгу та навчальний модуль для оцінки гендерного балансу в сільській політиці.

Щоб залучити низові голоси до політики, GRASS Ceiling також створив Європейський політичний форум. Це дозволило жінкам з "Живих лабораторій" безпосередньо спілкуватися з посадовцями DG AGRI, Cofa-Cogesa та органів ЄС з питань рівності.

Ці сесії допомогли сформуванню політичних рекомендацій, заснованих на реальному досвіді. Помітність та впевненість також зросли, оскільки жінки (багато з яких були з віддалених районів) вперше виступали на великих заходах та ділилися своїми історіями через ЗМІ та блоги.

Деталі проєкту

Координатор: Ірландія

Учасники: Бельгія, Ірландія, Іспанія, Італія, Литва, Нідерланди, Норвегія, Хорватія, Швеція

Загальні витрати € 2 817 498; внесок ЄС € 2 817 498

Тривалість: січень 2023 – грудень 2025.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/cutting-path-through-european-agricultures-grass-ceiling>

ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ

НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПОКАЗУЄ, СКІЛЬКИ CO₂ ВИКИДАЄ ВАШ СПОСІБ ЖИТТЯ

В умовах кліматичної кризи проєкт AURORA, використовуючи цифрові інструменти та практичне навчання, демонструє, як щоденні рішення можуть сприяти досягненню глобальних цілей сталого розвитку. Центральним елементом цього підходу є додаток Energy Tracker від AURORA. Доступний для систем Android та iOS, він кількісно визначає викиди вуглецю користувачами від опалення, використання електроенергії та транспорту, пропонуючи персоналізовані рекомендації.

"Додаток Energy Tracker надає користувачам точний облік викидів вуглецю, які вони виробляють, та порівнює результати зі схемою маркування вуглецю", – пояснює Ана Белен Крістобаль Лопес, координатор проєкту з Технічного університету Мадрида.

Користувачі можуть відстежувати власні викиди та отримувати індивідуальні рекомендації щодо зменшення споживання енергії. Вони також можуть побачити, як інвестиції громад у відновлювану енергетику навколо них можуть допомогти компенсувати їхній вуглецевий слід.

AURORA підтримала громадські фотоелектричні установки у п'яти країнах, такі як велика сонячна установка на даху в Орхуському університеті в Данії. У Мадриді Colegio Centro Cultural Palomeras є піонером у впровадженні першої в Іспанії схеми відновлюваної енергії на базі шкіл. Люблянський університет у Словенії та Forest of Dean у Великій Британії просувають аналогічні ініціативи, долаючи правові та інституційні бар'єри на цьому шляху. Впровадження університетських енергетичних спільнот не обійшлося без юридичних складнощів. В Орхуському університеті команда понад два роки намагалася врахувати інтереси зацікавлених сторін та подолати регуляторні перешкоди.

Ці проєкти – це не просто технічні досягнення, а й соціальні експерименти у сфері відповідальності, розширення прав і можливостей та інклюзії. Попередні дані свідчать про багатообіцяючі результати, хоча зміна звичок буде поступовим процесом. Заглядаючи в майбутнє, проєкт готується до масштабування та поширення всіх своїх результатів по всьому ЄС.

Зокрема, команда створила нову Робочу групу з питань громадянської науки, яку підтримує Європейський кліматичний пакт, метою якої є стандартизація методів та інструментів для використання по всій Європі та за її межами.

Вони також працюють над удосконаленням програми Energy Tracker за допомогою автоматизованого введення даних та регіональної адаптації. Зацікавлені сторони за межами Європи вже виявили інтерес, тривають обговорення щодо того, як можна модифікувати додаток для використання його в Індії.

AURORA планує представити свою модель усьому світу на Асамблеї ООН з питань навколишнього середовища. Завдяки принципам відкритої науки та спільному духу, проєкт розглядає громадянську науку як ключовий інструмент для досягнення кліматичних цілей.

Деталі проєкту

Координатор: Іспанія

Учасники: Велика Британія, Данія, Іспанія, Німеччина, Португалія, Словенія

Загальні витрати € 4 786 456, внесок ЄС € 4 628 631

Тривалість: грудень 2021 – листопад 2025.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/new-tool-tells-you-how-much-co2-your-lifestyle-emits>

ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ

СТИПЕНДІЇ НА НАВЧАННЯ У КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ У 2026/2027 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Відповідно до Угоди між Міністерством освіти і науки України та Міністерством освіти Китайської Народної Республіки про співробітництво в галузі освіти Уряд Китайської Народної Республіки надає для громадян України 90 державних стипендій на навчання у 2026/2027 навчальному році за освітніми рівнями бакалавр, магістр, доктор філософії та на річне мовне стажування.

Міністерство приймає заявки на отримання державної стипендії Уряду Китайської Народної Республіки до 26 січня 2026 року (включно).

Для подання заявки Кандидат на отримання державної стипендії Уряду КНР має пройти обов'язкову реєстрацію на сайті Китайської стипендіальної ради www.campuschina.org та створити особистий кабінет.

Усі необхідні документи мають бути заповнені онлайн в особистому кабінеті.

Кандидат повинен заздалегідь звернутися до ЗВО Китаю (до якого планується вступ) та отримати лист-підтвердження від університету про готовність прийняти кандидата на навчання.

Вимоги до кандидатів та необхідні інструкції додаються.

До МОН України заявка подається в електронному та паперовому форматах (документи надсилаються в обох зазначених форматах). В електронному форматі скановані документи (формат PDF) надсилаються на адресу: yevheniia.klymenko@mon.gov.ua. У темі листа необхідно зазначити "Стипендії на навчання в КНР 2026".

Паперові документи приймаються за адресою: пр. Берестейський, 10, м. Київ, 01135, Міністерство освіти і науки України, директорат міжнародної співпраці з приміткою на конверті: "Стипендії на навчання в КНР 2026". При відправленні документів поштою визначити отримувачем Євгенію КЛИМЕНКО.

Особи, які не досягли 18 років, повинні надати нотаріально засвідчений письмовий дозвіл від батьків (законних представників).

Звертаємо увагу

З метою врегулювання питань перетинання громадянами України державного кордону в умовах дії на території України правового режиму воєнного стану Кабінетом Міністрів України внесені зміни до Правил перетинання державного кордону громадянами України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 57.

Згідно з пунктом 2¹⁹ Правил у разі введення на території України воєнного стану дозволено пропуск через державний кордон громадян України чоловічої статі лише віком від 18 до 22 років (включно).

Контакти: т. 481-32-77; yevheniia.klymenko@mon.gov.ua

<https://mon.gov.ua/news/stypendii-na-navchannia-u-kytaiskii-narodnii-respublitsi-u-20262027-navchalnomu-rotsi>

ЕІТ ОГОЛОШУЄ НОВИЙ КОНКУРС ДЛЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ STEM-ОСВІТИ

Європейський інститут інновацій та технологій (ЕІТ) оголосив новий конкурс заявок у рамках своєї Ініціативи вищої освіти для розвитку STEM-освіти, зміцнення інноваційного потенціалу та підтримки майбутньої робочої сили Європи. Вперше конкурс також поглибить співпрацю між спільнотами знань та інновацій ЕІТ та альянсами європейських університетів.

Цей конкурс пропозицій оголошено 3 грудня 2025 року та є найбільшим конкурсом пропозицій для вищих навчальних закладів від ЕІТ на сьогодні. Його бюджет становить до 70 мільйонів євро, а на кожен проєкт протягом 24 місяців (2026-2028) доступно до 2 мільйонів євро.

Мета конкурсу – зміцнити інноваційний та підприємницький потенціал Європи в галузі науки, технологій, інженерії та математики (STEM), підтримуючи Європейський союз навичок та Стратегічний план STEM-освіти. Ініціатива передбачає навчання 200 000 студентів, викладачів та неакадемічного персоналу з питань інновацій, підприємництва та управління інтелектуальною власністю до 2028 року.

Щоб подати заявку, консорціуми вищих навчальних закладів, підприємств, дослідницьких організацій, державних органів та інших неакадемічних партнерів запрошуються ознайомитися з *повним текстом конкурсу* та розпочати підготовку заявок. Доступна спеціальна *платформа для пошуку партнерів, а новий інтерактивний посібник* допоможе заявникам оцінити свою відповідність вимогам та готовність. ЕІТ також проведе дві інформаційні сесії у грудні 2025 року та січні 2026 року для отримання практичних рекомендацій щодо процесу подання заявок, пріоритетів проєктів та можливостей співпраці.

Заявки приймаються до 4 березня 2026 року (17:00 за центральноєвропейським часом), а вибрані проєкти будуть оголошені пізніше у 2026 році.

<https://www.eit.europa.eu/news-events/news/eit-launches-eu70-million-call-boost-stem-innovation-and-strengthen-university>

ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ ОГОЛОШУЄ ПРЕМІЮ В РОЗМІРІ 1 МІЛЬЙОНА ЄВРО ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ В ЕНЕРГЕТИЧНИХ СПІЛЬНОТАХ

Мета премії – відзначити спільноти, які є піонерами в нових способах організації та управління своїм колективним енергетичним майбутнім.

Демонструючи моделі управління, що зміцнюють довіру, розширюють можливості громадян та прискорюють енергетичний перехід, переможці виступатимуть європейськими чемпіонами енергетичних інновацій, керованих громадянами. Вони надихатимуть інших на побудову стійких, соціально інклюзивних енергетичних спільнот по всьому Європейському Союзу.

Призи буде вручено щонайбільше десяти переможцям у розмірі: 1-е місце: 350 000 євро ; 2-е місце: 200 000 євро; 3-тє місце: 100 000 євро; 4-10 місце: 50 000 євро.

Заявки приймаються з 20 січня до 25 червня 2026 року (кінцевий термін подання буде підтверджено пізніше) та мають бути надіслані через Портал фінансування та тендерів (посилання буде доступне незабаром).

Дізнайтеся більше про умови участі, форми заявок та загальні цілі – *тут*.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/european-commission-launches-eur-1-million-prize-innovative-governance-energy-communities-2025-12-10_en

ФОРМУЄТЬСЯ КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ "ARTIFICIAL INTELLIGENCE: AN ERA OF NEW OPPORTUNITIES"

Запрошуються науковці до участі у колективній монографії "ARTIFICIAL INTELLIGENCE: AN ERA OF NEW OPPORTUNITIES"

Вимоги до рукопису: 30-40 сторінок, до 6 авторів, до 40 джерел.

Важлива інформація для авторів:

- Індексація *Scopus*
- Мова публікації – англійська
- Видавець *TECHNOLOGY CENTER PC®*
- Всі ресурси *індексування*

Інші відкриті *теми*

Рукопис можна подати зручним для вас способом:

- на електронну адресу *iryna.prudius@entc.com.ua*
- на сайті *monograph.com.ua*

З питаннями звертатися: *+380503038636, +380967925462*

<https://entc.com.ua/uk/3668-formuiemo-kolektyvnu-monohrafiyu-artificial-intelligence-an-era-of-new-opportunities>